

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE
FAKULTA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
KATEDRA BIOTECHNICKÝCH ÚPRAV KRAJINY

**KATALOG SPOLEČNÝCH ZAŘÍZENÍ, DOPLNĚNÍ,
AKTUALIZACE PRO OKRES PLZEŇ-JIH**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Vedoucí práce: Ing. Josef Vlasák, Ph.D.

Bakalant: Lenka Šrámková

2015

Zadání bakalářské práce

Zadání bakalářské práce

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně pod vedením Ing. Josefa Vlasáka, Ph.D. Další informace mi poskytl Ing. Václav Mazín, Ph.D. z Krajského pozemkového úřadu pro Plzeňský kraj, pobočka Plzeň.

Dále prohlašuji, že jsem uvedla všechny literární prameny a publikace, ze kterých jsem čerpala.

V Praze dne 15. 4. 2015

.....

Lenka Šrámková

Poděkování

Děkuji vedoucímu mé práce Ing. Josefu Vlasákovi, Ph.D. za metodické vedení a cenné rady při zpracování této práce. Zároveň děkuji všem svým blízkým za podporu po celou dobu studia.

V Praze dne 15. 4. 2015

.....

Lenka Šrámková

Abstrakt

Tato bakalářská práce je zaměřena na společná zařízení realizovaná v rámci komplexních pozemkových úprav v okrese Plzeň-jih, konkrétně ve vybraných katastrálních územích Březí u Žinkov, Hradiště u Kasejovic, Hradišťský Újezd, Olešná u Nezvěstic, Předenice, Roupov, Skašov, Skočice u Přeštic a Zhůř.

Hlavním cílem práce je podle podkladů získaných od Krajského pozemkového úřadu pro Plzeňský kraj, pobočka Plzeň zdokumentovat realizovaná společná zařízení v terénu, provést obrazovou dokumentaci a popsat stávající stav zařízení. Získané údaje pak zpracovat a vložit do Katalogu společných zařízení pozemkových úprav.

První část práce obsahuje obecný přehled problematiky pozemkových úprav a společných zařízení. V druhé části práce jsou zpracovány konkrétní zjištěné údaje, jsou uvedeny přehledy ze shromážděných dat. Součástí práce je zhodnocení jednotlivých realizovaných společných zařízení z různých hledisek i z pohledu obcí. Výstupy dotazníkového šetření jsou shrnuty v diskuzi.

Klíčová slova: společná zařízení, realizace, financování, polní cesta, eroze půdy

Abstract

This thesis is focused on common equipment implemented under the comprehensive land in area of South Pilsen, specifically in selected cadastral area Březí at Žinkovy, Hradiště at Kasejovice, Hradištský Újezd, Olešná at Nezvěstice, Předenice, Roupov, Skašov, Skočice at Přeštice and Zhůř.

The main aim is according to documents obtained from the District Land Office for Pilsen, Pilsen-south branch document implemented jointly field devices, perform visual documentation and describe the current status of the device. The obtained data process and store in the catalog of common facilities landscaping.

The first part provides a general overview of the problem of land consolidation and public facilities. Specific survey data are processed in the second part of the thesis contains. There are also the reports from the collected data. Evaluation of individual implemented common devices from different viewpoints and also the perspective of municipalities is part of this work. The outputs of the survey are summarized in discussion.

Keywords: communal facilities, implementation, financing, dirt road, soil erosion

Obsah

1. ÚVOD.....	10
2. CÍLE PRÁCE	12
3. LITERÁRNÍ REŠERŠE	13
3.1. Pozemkové úpravy	13
3.1.1. Definice pozemkových úprav	16
3.1.2. Formy pozemkových úprav.....	19
3.1.3. Výsledky a přínosy pozemkových úprav	20
3.2. Společná zařízení pozemkových úprav	23
3.2.1. Opatření ke zpřístupnění pozemků	26
3.2.2. Protierozní opatření pro ochranu zemědělského půdního fondu.....	28
3.2.3. Vodohospodářská opatření.....	29
3.2.4. Opatření k ochraně a tvorbě životního prostředí.....	30
3.3. Možnosti dalšího využití společných zařízení.....	31
4. METODIKA.....	33
4.1. Výběr zájmového území.....	33
4.2. Shromáždění údajů o společných zařízeních.....	33
4.3. Dokumentace v terénu	34
5. CHARAKTERISTIKA ZÁJMOVÉHO ÚZEMÍ.....	34
5.1. Popis zájmového území	34
6. SOUČASNÝ STAV ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ.....	38
6.1. Katastrální území Březí u Žinkov	38
6.2. Katastrální území Hradiště u Kasejovic	40
6.3. Katastrální území Hradištský Újezd	42
6.4. Katastrální území Olešná u Nezvěstic.....	44
6.5. Katastrální území Předenice	46

6.6.	Katastrální území Roupov	48
6.7.	Katastrální území Skašov	49
6.8.	Katastrální území Skočice u Přeštic	51
6.9.	Katastrální území Zhůř	53
7.	VÝSLEDKY	55
8.	DISKUZE	60
9.	ZÁVĚR	64
10.	PŘEHLED LITERATURY A POUŽITÝCH ZDROJŮ	65
11.	PŘÍLOHY	69
11.1.	Příloha č. 1 - Přehled realizovaných společných zařízení - zpřístupnění	69
11.2.	Příloha č. 2 - Záznam společného zařízení v k. ú. Roupov.....	70
11.3.	Příloha č. 3 - Záznam společného zařízení v k. ú. Olešná u Nezvěstic ...	72
11.4.	Příloha č. 4 - Záznam společného zařízení v k.ú. Předenice	74

Seznam použitých zkratk

BC	biocentrum
BK	biokoridor
ČR	Česká republika
ČÚZK	Český úřad zeměměřický a katastrální
EU	Evropská unie
HPC	hlavní polní cesta
JPÚ	jednoduchá pozemková úprava
k. ú.	katastrální území
KN	katastr nemovitostí
KPÚ	komplexní pozemková úprava
MZe	Ministerstvo zemědělství
NS	naučná stezka
PEM	protierozní mez
PEO	protierozní ochrana
PSZ	plán společných zařízení
PÚ	pozemková úprava
PZ	plošné zatravnění
PRV	Program rozvoje venkova
SZ	společná zařízení
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
TS PSZ	Technický standard dokumentace plánu společných zařízení
USLE	Univerzální rovnice ztráty půdy erozí
UT	úprava toku
VPC	vedlejší polní cesta
VPS	Všeobecná pokladní správa
VÚMOP, v.v.i.	Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, v.v.i.
ZP	zemědělská půda
ZPF	zemědělský půdní fond
ZR	zalesnění rozvodnic
ZZP	zatravněné zasakovací pásy

1. Úvod

Zemědělství je základem naší civilizace, ale pro přírodu je větší zátěží než jakékoli jiné odvětví lidské činnosti. Abychom omezili jeho dopad v budoucnosti, je třeba řešit, jaké vlivy mají stávající a nové způsoby hospodaření, který způsob zemědělství je nejméně škodlivý k přírodě a jaká jsou nezbytná opatření k udržitelnému využití přírody (BALMFORD a kol., 2012).

Přestože se ve světě exponenciální růst zemědělsky využívané půdy v posledních letech zpomalil, je půda o to intenzivněji využívána. Způsob, kterým je užívána, vede k její degradaci. Lidstvo bude na zemědělství vždy závislé, proto je hlavní úlohou udržitelného zemědělství zachovat a chránit zemědělskou půdu. (KOUKOLÍK, 2010). Životní úroveň, kterou přinesl technologický pokrok za posledních několik desetiletí, se zvýšila na úkor přírodního prostředí. V důsledku toho krajina ztrácí své biologické a kulturní bohatství (BONFANTI a kol., 1997).

Struktura krajiny je nejvíce ovlivněna činností člověka, který si ji během historického vývoje přizpůsobil svým potřebám. Největší změny u nás v mnoha ohledech nastaly ve druhé polovině 20. století, kdy došlo ke zjednodušení krajinné struktury. Došlo k tomu i proto, že byla omezena vlastnická práva k zemědělské půdě. Následkem pak byla nejen ekologické destabilizace krajiny, ale též zvýšené riziko eroze půdy, snížení retenčního potenciálu a snížení estetické hodnoty krajiny. Zvýšení ekologické stability krajiny a náprava popsaneho stavu jsou pak cíli pozemkových úprav (BURIAN a kol., 2011).

Komplexní pozemkové úpravy jsou opatřením, které co nejefektivněji podporují rozvoj venkovských oblastí. Zahrnují výměnu pozemků, jakož i další aktivity, které přispívají k rozvoji venkova, včetně územního plánování veřejně prospěšných projektů, jako je výstavba polních cest, výstavba vodohospodářských systémů, systémů protierozní ochrany a ochrany životního prostředí. V posledních letech je větší důraz kladen na ekologické funkce venkovských oblastí (DUDZINSKA a KOCUR - BERA, 2014).

Účelem projektu **Katalog společných zařízení pozemkových úprav** je poskytování informací z pozemkových úprav prostřednictvím zaznamenaných realizovaných společných zařízení. Katalog společných zařízení pozemkových úprav

je určen především pro studenty, kteří studují obor pozemkové úpravy, ale i pro další zájemce z řad odborníků na pozemkových úřadech či v projekčních a dodavatelských firmách, dále může být vhodným zdrojem informací pro zástupce obecních samospráv či vlastníků pozemků a dalších zájemců o uvedený obor. V Katalogu lze nalézt zdokumentovaná realizovaná společná zařízení pozemkových úprav. Katalog je ve formě elektronické databáze, která je volně dostupná, a zařízení lze vyhledávat podle různých kritérií.

Cílem projektu Katalogu je postupně zachytit všechna realizovaná společná zařízení a průběžně katalog doplňovat tak, jak budou další zařízení vznikat (Katalog společných zařízení, 2010).

2. Cíle práce

Cílem mé bakalářské práce je vytvořit a vložit záznamy realizovaných společných zařízení z vybraných katastrálních území okresu Plzeň-jih do internetové databáze Katalogu společných zařízení pozemkových úprav pro okres Plzeň-jih ve spolupráci s pobočkou Plzeň krajského pozemkového úřadu pro Plzeňský kraj. Dalším cílem pak je z nashromážděných dat vyhotovit přehledy skutečně provedených společných zařízení v okrese Plzeň-jih, a to z různých hledisek (časové, dle typu, parametrů).

Součástí práce je též posoudit realizovaná společná zařízení z pohledu kvality provedení a přínosu realizovaných společných zařízení s doplňujícím využitím názorů obcí.

Hlavním přínosem této práce je rozšířit databázi Katalogu společných zařízení pozemkových úprav o vybraná realizovaná společná zařízení.

3. Literární rešerše

3.1. Pozemkové úpravy

Historie

V širším významu můžeme pozemkovými úpravami nazvat každý lidský vědomý zásah do krajiny, který má za cíl racionální uspořádání vlastnických vztahů k zemědělským a lesním pozemkům s ohledem na hospodaření a na potřeby krajiny. Součástí takové činnosti pak je také vytvoření podmínek pro realizaci společných zařízení. S touto podobou pozemkových úprav se setkáváme již od nejstarších dob. Na našem území můžeme historii pozemkových úprav zaznamenat již ve středověku, ve 12. století, kdy došlo k tzv. vnitřní kolonizaci (BURIAN a kol., 2011; LA-MA 2015).

Agrární dějiny považují za důležitou etapu ve vývoji pozemkových úprav u nás období od roku 1848 do roku 1918, kdy se vytvářely základy moderního zemědělství (KUBAČÁK, 1997). Extenzivní vývoj zemědělské výroby byl ale v té době již poměrně omezen stavem a strukturou půdního fondu u nás, poznamenané historickým vývojem. Dosavadní vývoj se vyznačoval rozšiřováním orné půdy na úkor lesů, ale ve 2. polovině 19. století již rozšiřování zemědělské plochy nemohlo být tak intenzivní a rozsah půdního fondu využitelného pro zemědělství se v té době již neměnil. Snahy o zintenzivnění zemědělské výroby a využití strojů tak upozornily na nutnost scelování pozemků (KUBAČÁK, 1997). V polovině 19. století mělo být scelování pozemků řešením pro další rozvoj zemědělství. Návrh scelovacího zákona z roku 1855 ale nebyl realizován (BURIAN a kol., 2011).

Osobností ve vývoji českého zemědělství byl rolník, zakladatel zemědělských spolků a propagátor zemědělského pokroku František Skopalík (1822 – 1891), který v rodných Záhlinicích na Hané v roce 1856 navrhl a uskutečnil první dobrovolné scelování. František Skopalík velmi dbal na to, aby rozdělení nových pozemků bylo spravedlivé, a proto vypracoval přehled jaké výměry a bonity pozemků mají jednotliví hospodáři. Zajímavostí pak je, že způsobem přidělení nových pozemků po scelení bylo losování (KUBAČÁK, 1997, BURIAN a kol., 2011). Úspěch pak podnítil další dobrovolné scelování na Moravě (NĚMEC a kol., 2011).

Přes počáteční úspěchy ale bylo jasné, že scelování založené na dobrovolnosti není správným řešením, a proto byl v roce 1884 přijat pro Moravu zemský zákon o scelování hospodářských pozemků. V roce 1939 byla nařízením německé vlády rozšířena působnost zákona moravského i na Čechy a Slezsko. (BURIAN a kol., 2011).

Až v době protektorátu po vydání vládního nařízení č. 171/40 Sb. o scelování hospodářských pozemků a jiných úpravách pozemkové držby, došlo k rozvoji scelování pozemků na území Čech i Moravy. Zároveň se scelováním hospodářských pozemků byly zakládány nové komunikace a byla vytvořena síť hospodářských cest. Nechyběly ani vodohospodářské a protipovodňové úpravy a stavby. Pozemková reforma v období 1945 – 1948 se ubírala opačným směrem a zemědělské pozemky byly v tomto období rozdělovány. Zákon o nové pozemkové reformě č. 46 Sb. z roku 1948 rozdělení zemědělské půdy završil (NĚMEC a kol., 2011).

Po roce 1948 zemědělské hospodaření směřuje k tzv. socialistické zemědělské velkovýrobě. Po roce 1960 dochází již k výrazné změně krajiny, slučování pozemků do velkých bloků, rušení původních cest a rozorání mezí. Tím vznikají podmínky pro erozi půdy, likvidaci zeleně a krajina ztrácí svoji mimoprodukční funkci (SKŘIVANOVÁ a DRAHOŇOVSKÁ, 2011; BURIAN a kol., 2011). I v dalších letech následovala snaha o maximální využití půdního fondu pro zemědělskou výrobu, která reorganizovala síť společných zařízení. Neodbornými zásahy do krajiny vznikaly obrovské půdní celky se záměrem maximálního využití mechanizace a s ohledem na ekonomické ukazatele tehdejší doby. Navržená opatření k ochraně životního prostředí většinou zůstávala bez realizace. Důsledkem jednostranné orientace funkce zemědělských komunikací na zemědělskou výrobu je neprůchodnost krajiny (NĚMEC a kol., 2011).

Současnost

Dle JANEČKA (2012) byly po roce 1989 v období privatizace zemědělství očekávány změny v přístupu k využití a ochraně zemědělské půdy. Očekávaný efekt ale privatizace zemědělství nepřinesla. Dodnes stále chybí systematická ochrana

erozí ohrožených půd. Ochránit půdu před erozí je možné realizací komplexních pozemkových úprav prostřednictvím plánu společných zařízení (PSZ).

Od roku 2013 realizace pozemkových úprav provádí nově vzniklý Státní pozemkový úřad (SPÚ), který převzal kompetence pozemkových úřadů a Ústředního pozemkového úřadu. SPÚ je dále členěn na krajské pozemkové úřady a pobočky, jejichž územní působnost odpovídá území jednoho či více okresů.

Působnost Státního pozemkového úřadu je stanovena zákony:

- Zákon č. 503/2012 Sb., o Státním pozemkovém úřadu,
- Zákon č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku (zákon o půdě),
- Zákon č. 139/2002 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech,
- Zákon č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby,
- Zákon č. 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi (SPÚ, 2014).

V roce 2002 přijala Česká republika Evropskou úmluvu o krajině. Cílem úmluvy je podpořit ochranu, správu a plánování krajiny a organizovat evropskou spolupráci v této oblasti (SPÚ, 2014).

Některé nejzávažnější problémy dnešní zemědělské krajiny

Velikost a tvar pozemků

Až do 50. let 20. století na venkovské krajině převládala mozaika polí, luk, pastvin s ostrovy lesů a sídel. Mnohé biotopy, které tvořily přirozené hranice pozemků, se pro moderní zemědělské technologie staly překážkou a byly odstraněny. Průměrná velikost pozemků v roce 1948 byla 0,23 ha, v roce 1955 již 10 ha a v současné době je průměrná velikost pozemku 20 ha, kdy nejsou výjimkou ani 50 a 100 i více hektarové bloky.

Velkoplošné hospodaření má nepříznivý environmentální dopad, který lze zmírnit optimalizací velikosti a tvaru zemědělských půdních bloků při zohlednění místních podmínek. Obecně se doporučuje obdélníkový tvar pozemku s poměrem

stran 1:2, kdy delší hrana pozemku je vedena po vrstevnici. Výměra je pak nejvhodnější do 20 ha (PODHRÁZSKÁ a kol., 2014). BEJČEK a kol. (2004) považuje za nezbytné při projednávání pozemkových úprav vycházet vstříc požadavkům na prostupnost krajiny a přizpůsobit rázu krajiny velikost bloků orné půdy. Velikost pozemku s ornou půdou je ekonomicky odůvodněná maximálně do 30 ha. Další rozšiřování plochy již nepřináší významný ekonomický dopad.

Vysoké zornění a svažitosť terénu

Rozsáhlá devastace půdního fondu je způsobena nejen vysokým procentem zornění, ale zejména velikostí půdních bloků na svažitých územích (PODHRÁZSKÁ a kol., 2014). BEJČEK a kol. (2004) navrhuje pro ochranu zemědělské půdy provádět přednostně zatravnění a zalesňování na pozemcích silně ohrožených vodní erozí. Lze užít princip: svahy nad 7° zatravnit, svahy nad 20° zalesnit.

Chybějící zatravněné pásy podél vodních útvarů

Půdní bloky mohou být potenciálně rizikové kontaminací vodních toků půdními částicemi ze zemědělských pozemků. Následkem zornění zemědělských pozemků až na břehovou hranu vodního toku je často přímý vstup produktů eroze do vody (PODHRÁZSKÁ a kol., 2014). BEJČEK a kol. (2004) doporučuje podél vodních toků uplatnit sedmimetrové pásy travních porostů nebo trvalé dřevinné vegetace, které zachytí splachy z okolních pozemků a zabrání zanášení vodních toků. Tyto pásy zároveň plní funkci přirozeného biokoridoru. Stejný princip platí v případech úprav okolí rybníků.

3.1.1. Definice pozemkových úprav

Rozsah a příčiny degradace a ztráty půdy se liší v různých zemích západní Evropy. Zemědělství je hlavní příčinou zejména fyzikální degradace, eroze a ztráty organické hmoty. V závislosti na vlastnostech, typu a využití půdy byly zjištěny různé výsledky při uplatňovaných šetrných postupů v zemědělství. Neexistuje jednotná strategie, která by byla vhodná pro všechny regiony, půdní typy a způsoby využití půdy. Na úrovni Evropské unie je degradace půdy dosud řešena pouze nepřímo v oblasti životního prostředí a prostřednictvím Společné zemědělské

politiky Evropské unie, která podporuje zemědělské postupy uplatňující ochranu půdy (VIRTO a kol., 2015).

Úlohou pozemkových úprav, které ve veřejném zájmu komplexně řeší celé území, je prostorové a funkční uspořádání pozemků, uspořádání vlastnických práv a vytvoření podmínek pro účelné hospodaření vlastníků půdy. Zároveň jsou zabezpečeny podmínky pro ochranu životního prostředí, ochranu půdního fondu, vodního hospodářství a zvýšení ekologické stability krajiny (SKŘIVANOVÁ a DRAHOŇOVSKÁ, 2011; SPÚ, 2014).

Pozemkové úpravy jsou řešeny zejména zákonem č. 139/2002 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech a o změně zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů a vyhláškou č. 13/2014 Sb., o postupu při provádění pozemkových úprav a náležitostech návrhu pozemkových úprav. Dle § 18 zmíněného zákona mohou zpracovat návrh pozemkových úprav pouze fyzické osoby odborně způsobilé k projektování pozemkových úprav se zkouškou z odborné způsobilosti.

Pozemkové úpravy (PÚ) zahrnují škálu činností, které vedou ke zlepšení podmínek pro zemědělské hospodaření při současné ochraně přírodních zdrojů. Výsledkem PÚ jsou vyjasněné vlastnické vztahy, které se stávají základem pro další rozvoj obce, vlastníků pozemků a zemědělců. PÚ jsou založeny na dobrovolné a vzájemné směně pozemků jednotlivých vlastníků, přesto bývá v závěru řízení uplatněn princip majority (VLASÁK a BARTOŠKOVÁ, 2007).

Pozemkové úpravy jsou procesem, který ovlivní fragmentaci pozemků tím, že umožňuje výměnu pozemků ekvivalentní hodnoty mezi účastníky. Primárním cílem pozemkových úprav je zlepšení prostorových a ekonomických podmínek pro zemědělství snížením počtu oddělených pozemků, které patří jednomu vlastníkovi, úprava tvaru pozemku a zmenšení vzdálenosti mezi obydlím a obdělávanými pozemky. Úpravy provedené v souladu s principy udržitelného rozvoje umožňují vytváření právních a prostorových podmínek, které podporují multifunkční rozvoj venkovských oblastí a mohou být použity jako nástroj k utváření venkovské krajiny (KUPIDURA a kol., 2014). Konsolidace pozemků výrazně ovlivňuje prostor a často

vede k dramatickým změnám v prostorovém uspořádání (DUDZINSKA, KOCUR - BERA, 2014).

Pozemkové úpravy jsou stále nedoceneným nástrojem rozvoje venkova a dosud je nelze považovat za plošný rozvojový prostředek. Rozvoj venkova do jisté míry závisí na prostupnosti krajiny, na společenských vazbách a zapojení obyvatel do vytváření prostředí pro život. Zároveň by ale nemělo docházet k narušení procesů přírody (BINEK a kol. 2009).

Komplexní pozemkové úpravy (KPÚ) jsou někdy kritizovány, že řeší území pouze v rámci katastrálních území bez širších souvislostí a návazností. MAZÍN (2011) navrhuje vytvářet projekty KPÚ s ohledem na širší vazby a specifické podmínky v území a regionu. Doporučuje, aby řešení větší územní jednotky předcházela studie krajinného plánu. V tomto okamžiku je důležité navázat komunikaci s obcí a její místní komunitou, s podnikateli, občanskými sdruženími a vlastníky pozemků. Na zapojení veřejnosti a hledání shody následně závisí, jaká bude míra převzetí navrhovaných opatření do plánu společných zařízení a následná realizace v krajině (MAZÍN, 2011). Pozemkové úpravy společně s územními plány a urbanistickými studii jsou nástrojem pro plánování venkovského prostoru a můžeme je nazvat šancí pro krajinu v České republice (SPÚ, 2014). SKŘIVANOVÁ a DRAHOŇOVSKÁ (2011) dodávají, že jsou klíčovým nástrojem pro rozvoj venkova. Komplexní pozemkové úpravy a územní plány se musí vzájemně doplňovat, neboť oba řeší organizaci území. Tato vzájemná provázanost se v praktických důsledcích projevuje především u cestní sítě (NĚMEC a kol., 2011).

Pozemkové úpravy v katastrálním území Olešná u Nezvěstic – tvorba a ověření metodiky komplexních pozemkových úprav a první praktické zkušenosti

Proces pozemkových úprav zahájený v roce 1991 bylo potřeba ověřit v modelovém území a získat tak důležitou zpětnou vazbu praxe. Modelovou oblastí pro tvorbu metodiky, ověření a získání prvních zkušeností z provádění pozemkových úprav bylo v letech 1991-1992 vytipováno katastrální území Olešná u Nezvěstic, které je typickou územní, sídelní i přírodní jednotkou české pahorkatiny. Při výběru území byl kladen důraz také na reprezentativnost krajiny, vlastnické poměry

a aktivity zemědělských subjektů. Během projektování a provádění pozemkových úprav byly postupy konzultovány s odborníky z různých oborů a byly přejímány zkušenosti z dalších území.

Modelový krajinný prostor je charakterizován jako silně zkulturněná, intenzivně využívaná a působením člověka středně degradovaná oblast. Vytipované území trpělo projevy vodní eroze, velkými bloky orné půdy a neexistencí mezi a přístupových cest. Nezbytnou podmínkou k provedení PÚ bylo, aby o jejich provedení měla zájem převážná část vlastníků a obec. Důležitým krokem k realizaci KPÚ byl proces hledání a definování plánu společných zařízení.

Složitým úkolem se ukázalo i následné vyjednávání a nalézání optimálního řešení plánu společných zařízení s vlastníky pozemků. Ani přes řadu kompromisů nebylo ovšem dosaženo úplného naplnění plánu společných zařízení z důvodu nesouhlasu některých vlastníků. Zároveň bylo praxí ověřeno, že je vhodné zahájit práce na společných zařízeních již v průběhu projednávání směn parcel. Získá se tím zájem a podpoří důvěra občanů.

První praktické ověření metody postupu přípravy a realizace komplexních pozemkových úprav přineslo též poznatek, že nelze pozemkové úpravy hodnotit pouze z okamžitého ekonomického pohledu a krátkodobých cílů, ale i z pohledu širších souvislostí, kdy se máme chovat jako správci dědictví (MAZÍN, 1996).

V současné době je okolí Olešné cílem řady exkurzí a seminářů zaměřených na vzdělávání a informování v oblasti komplexních pozemkových úprav. Výjimkou nejsou ani návštěvy ministrů, místopředsedy vlády či zahraniční návštěvy (BURIAN a kol., 2011).

3.1.2. Formy pozemkových úprav

Používají se dvě formy pozemkových úprav:

- Jednoduchá (JPÚ)
- Komplexní (KPÚ)

Jednoduchá pozemková úprava

Tato úprava je zaměřena jen na jednotlivé bloky v rámci katastrálního území a neřeší širší územní vztahy a veřejné zájmy. Většinou předchází komplexní pozemkové úpravě (NĚMEC a kol. 2011).

Komplexní pozemková úprava

KPÚ je nejefektivnější, ale i nejnáročnější formou pozemkových úprav. Využívá se v území, kde je více uživatelských subjektů, kde je trvalá potřeba vyřešení zpřístupnění pozemků a celých částí území, kde probíhá degradace přírodních zdrojů a v místech s nevyřešenými vlastnickými vztahy (NĚMEC a kol. 2011). Komplexní pozemková úprava probíhá v nezastavěném území celého katastrálního území a může zasahovat a řešit i části sousedních katastrálních území (VLASÁK a BARTOŠKOVÁ, 2007).

3.1.3. Výsledky a přínosy pozemkových úprav

V roce 2012 byla na pozemkové úpravy v České republice vynaložena částka 1,6 mld. Kč. Na realizaci cest, protierozních, protipovodňových a ekologických zařízení bylo použito 900 mil. Kč. Největší částí financování se podílelo Ministerstvo zemědělství ČR a Pozemkový fond ČR. Bylo to celkem 214 pozemkových úprav, z toho 146 komplexních a 68 jednoduchých pozemkových úprav na celkem 96 127 ha půdy. Na předních místech realizovaných komplexních pozemkových úprav s výměrou 11 958 ha byl v roce 2012 Středočeský kraj a Plzeňský kraj s 9 440 ha půdy. Jednoduché pozemkové úpravy se nejčastěji prováděly v Jihomoravském a Jihočeském kraji. Do současné doby byly provedeny jednoduché a komplexní pozemkové úpravy zhruba na 22,2 % výměry zemědělského půdního fondu (SPÚ, 2013).

Důležité výstupy pozemkových úprav:

- jasně stanoví vlastnické vztahy k pozemkům a tím podporují obnovení osobního vztahu lidí k zemědělské půdě a krajině,
- vytváří podmínky pro udržitelné hospodaření v krajině,

- realizací polních cest dochází ke snížení pohybu zemědělské techniky uvnitř obce, propojení obce s okolními sídly i krajinou a celkovému zvýšení prostupnosti území,
- nově vybudované polní cesty mohou sloužit např. jako cyklotrasy, a tím turisticky atraktivní danou oblast,
- realizace protierozních a vodohospodářských opatření chrání území před povodněmi, vodní a větrnou erozí,
- výsadba místních prvků ÚSES zvýší ekologickou stabilitu krajiny a její estetickou hodnotu,
- schválený návrh pozemkových úprav zjednoduší zpracování územního plánu obce (EAGRI, 2010; MARADA a kol., 2011).

3.1.4. Plán společných zařízení

Plán společných zařízení (PSZ), který je základní součástí pozemkových úprav, má zajistit přístupnost pozemků, podmínky pro zlepšení životního prostředí, ochranu a zúrodnění půdního fondu, zlepšení vodního režimu krajiny a zvýšení ekologické stability krajiny. Jde o základní kostru, která vymezuje plochy potřebné k naplnění cílů pozemkových úprav. Můžeme jej také nazvat krajinným plánem. Prvky PSZ mají být navrhovány tak, aby splňovaly polyfunkční charakter (VLASÁK a BARTOŠKOVÁ, 2007; SKŘIVANOVÁ a DRAHOŇOVSKÁ, 2011).

Ministerstvo zemědělství ČR připravilo **Metodický návod k provádění pozemkových úprav** jako základní pomůcku pro urychlení a zkvalitnění procesu pozemkových úprav v České republice. Návod je upraven tak, aby informace mohli čerpat všichni účastníci procesu pozemkových úprav. Pro některé specifické činnosti byly dále jako součást metodiky vypracovány technické předpisy. Příkladem je **Technický standard dokumentace plánu společných zařízení** (DOLEŽAL a kol., 2012).

Obsah i formu PSZ závazně stanoví TECHNICKÝ STANDARD DOKUMENTACE PLÁNU SPOLEČNÝCH ZAŘÍZENÍ (2012) (TS PSZ). Jde o technický předpis, který se opírá především o zákon č. 139/2002 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech v platném znění a dále konkretizuje a upřesňuje ustanovení a požadavky dalších zákonů a vyhlášek při provádění pozemkových úprav.

S přípravou plánu společných zařízení se začíná již po úvodním jednání se zástupci vlastníků a probíhá souběžně s dalšími přípravnými pracemi. Plán navazuje na výsledky průzkumu a především na rozbor současného stavu. Vychází ze základních údajů o území a analýzy současného stavu z pohledu klimatických podmínek, hydrologických, geologických a pedologických poměrů, stávající cestní sítě, vodohospodářských poměrů, erozního ohrožení, ekologických poměrů a prostorového rozmístění jednotlivých druhů pozemků. K PSZ se vyjadřují orgány státní správy a konečný návrh musí být schválen sborem zástupců a zastupitelstvem obce (VLASÁK a BARTOŠKOVÁ, 2007; NĚMEC a kol., 2011).

Zákon č. 139/2002 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech a o změně zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů **v § 9 (8)** jmenuje jednotlivá opatření a stavby, která jsou součástí plánu společných zařízení:

- „a) opatření sloužící ke zpřístupnění pozemků jako polní nebo lesní cesty, mostky, propustky, brody, železniční přejezdy a podobně,
- b) protierozní opatření pro ochranu půdního fondu jako protierozní meze, průlehy, zasakovací pásy, záchytné příkopy, terasy, větrolamy, zatravnění, zalesnění a podobně,
- c) vodohospodářská opatření sloužící k neškodnému odvedení povrchových vod a ochraně území před záplavami jako nádrže, rybníky, úpravy toků, odvodnění, ochranné hráze, suché poldry a podobně,
- d) opatření k ochraně a tvorbě životního prostředí, zvýšení ekologické stability jako místní územní systémy ekologické stability, doplnění, popřípadě odstranění zeleně a terénní úpravy a podobně“.

3.2. Společná zařízení pozemkových úprav

Společná zařízení (SZ) dělíme na kategorie:

- Opatření ke zpřístupnění pozemků
- Protierozní opatření pro ochranu zemědělského půdního fondu (ZPF)
- Vodohospodářská opatření
- Opatření k ochraně a tvorbě životního prostředí (LA-MA, 2015)

Důraz při navrhování plánu pozemkových úprav je kladen na polyfunkčnost celého systému i jednotlivých prvků společných zařízení, která pak kromě hlavní funkce plní i další doplňkové funkce. Vhodné je řešení, kdy jednotlivé prvky na sebe navzájem funkčně i prostorově navazují a doplňují se, a tím společně zohledňují přirozené funkce krajiny (BURIAN a kol., 2011).

Společná zařízení jsou stavby nebo opatření realizované ve veřejném zájmu v rámci prováděných pozemkových úprav. Je vhodné, aby tato zařízení byla vlastněna a spravována obcí. Toto doporučení platí pro kategorie společných zařízení, která mají obecní charakter, a zároveň mají vliv na ochranu životního prostředí a tvorbu krajiny (MAZÍN, 2006). Také BEJČEK a kol., (2004) doporučuje pro realizaci krajino tvorných opatření přednostně využívat obecní půdu spolu s půdou ve vlastnictví státu. Pozemky jsou většinou v rámci společných zařízení převáděny do vlastnictví obce. Zjednoduší se tím jejich realizace a následná údržba, a také se posílí možnost čerpání dotací z národních programů a fondů EU. Dále platí, že prvky společných zařízení zrealizované pozemkovým úřadem ze státních prostředků či prostředků EU přechází do majetku obce (EAGRI, 2010; MARADA a kol., 2011).

Financování společných zařízení pozemkových úprav

Financování pozemkových úprav je nákladné vzhledem k rozsahu zpracovaného území. Náklady na pozemkové úpravy hradí stát, ale mohou se též podílet i účastníci pozemkových úprav, případně další subjekty, jejichž činností byly pozemkové úpravy vyvolány (VLASÁK a BARTOŠKOVÁ, 2007; MARADA a kol. 2011).

Základním zdrojem prostředků pro realizaci pozemkových úprav je státní rozpočet Ministerstva zemědělství, po vstupu naší země v roce 2004 do Evropské unie (EU) jsou významným zdrojem finanční podpory též evropské dotace (SKŘIVANOVÁ a DRAHOŇOVSKÁ, 2011). Na realizaci opatření v přírodě a krajíně v ČR v širším pohledu jsou uvolňovány prostředky především z ministerstva životního prostředí a ministerstva zemědělství. Z evropských fondů lze jmenovat také program LIFE+ nebo Finanční mechanismy EHP a Norska (PRIMACK a kol., 2011).

Česká republika se ihned po vstupu do EU zapojila do politiky hospodářské a sociální soudržnosti. Zkušenosti s předvstupními nástroji (PHARE, ISPA) a Speciálním předvstupním programem pro zemědělství a rozvoj venkova (SAPARD) naše země zúročila velmi úspěšným čerpáním své finanční alokace ve výši **1,6 mld. eur** v programovém období **2000 – 2006**. V tomto období byly prostředky čerpány prostřednictvím pěti operačních programů (čtyři sektorové a jeden regionální).

Alokace finančních prostředků pro Českou republiku v dalším programovém období **2007 – 2013** již byla ve výši přes **26 mld. eur**. Čerpání prostředků ale bylo a stále je problematické, z velké části i z důvodu vzniku čtyřiaadvaceti operačních programů a osmnácti řídicích orgánů.

Pro programové období **2014 – 2020** byla připravena řada změn, jež by měly současný stav zlepšit. Byl snížen počet operačních programů a vytvořen jeden **Integrovaný regionální operační program (IROP)**. Celková alokace v tomto období bude **22 mld. eur**. Dále pak bude zavedeno jednotné metodické prostředí a jednotný elektronický systém (MS 2014+). První výzvy v rámci programového období 2014 – 2020 lze očekávat ve druhém čtvrtletí roku 2015 (EUROSKOP, 2015).

Základním zdrojem financování procesu pozemkových úprav je **Program rozvoje venkova** (PRV). V období 2007 - 2013 bylo možné získat podporu na pozemkové úpravy prostřednictvím PRV, OSA I: Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví; Priorita I.1. Opatření zaměřená na restrukturalizaci a rozvoj; Opatření I.1.4 Pozemkové úpravy (EDOTACE, 2015).

V současné době se nachází ve fázi přípravy **Program rozvoje venkova ČR** pro období 2014 - 2020. Podobně jako v předchozím programovacím období je jeho řídicím orgánem Ministerstvo zemědělství ČR a zprostředkujícím subjektem Státní zemědělský intervenční fond (PODHRÁZSKÁ a kol., 2014; EUROSOP, 2015).

Z PROGRAMU ROZVOJE VENKOVA NA OBDOBÍ 2014-2020 schválené vládou ČR dne 9. 7. 2014 vyplývá, že v prioritě 2 (P2) nazvané **Zvýšení životaschopnosti zemědělských podniků a konkurenceschopnosti všech druhů zemědělské činnosti ve všech regionech a podpora inovativních zemědělských technologií a udržitelného obhospodařování lesů** se nachází podopatření Podpora investic do infrastruktury související s rozvojem, modernizací nebo přizpůsobením se zemědělství a lesnictví (Pozemkové úpravy). Prostřednictvím tohoto podopatření bude možné získat finanční prostředky na „zpřístupnění a scelení pozemků, obnovy vlastnických a nájemných vztahů k půdě, zlepšení ochrany půdy z hlediska eroze, zlepšení akumulace vod v krajině a zvýšení ekologické stability krajiny. Podopatření tak ovlivní nejen konkurenceschopnost zemědělských podniků prostřednictvím snížení nákladů vyplývajících z nedokončených pozemkových úprav, ale také podpoří ochranu půdy a krajiny obecně“.

Další dotační zdroje lze hledat v programech **Ministerstva životního prostředí**. Z národních zdrojů Ministerstva životního prostředí je možné čerpat podporu z **Programu péče o krajinu**. Program slouží k udržení a zlepšování dochovaných přírodních i kulturních hodnot krajiny. Z evropských prostředků bylo možné v letech 2007 - 2013 prostřednictvím **Operačního programu životní prostředí** čerpat dotace např. na obnovu a ochranu přírodních a přírodě blízkých biotopů, obnovu ekologické stability krajiny, optimalizaci vodního režimu krajiny a regeneraci urbanizované krajiny. V novém programovém období 2014 – 2020 je v **Operačním programu životní prostředí** připravena prioritní osa 4 s názvem **Ochrana a péče o přírodu a krajinu** (PODHRÁZSKÁ a kol., 2014; OPŽP, 2015).

Od roku 2006 je organizována soutěž o **Nejlepší realizované společné zařízení**, rozdělená do kategorií: zpřístupnění pozemků, protierozní a vodohospodářská opatření a opatření k ochraně a tvorbě krajinného prostředí. Soutěž pořádá Ústřední pozemkový úřad (Ministerstvo zemědělství) ve spolupráci s Českomoravskou komorou pozemkových úprav. Cílem soutěže je **seznámení nejširší odborné i laické veřejnosti s realizací společných zařízení navržených v pozemkových úpravách**. Oceňuje kvalitně odvedenou společnou práci pozemkových úřadů, projektantů i dodavatelů, a přispívá tak ke zvýšení jejich prestiže v oboru (eAGRI, 2015; SPU, 2015).

3.2.1. Opatření ke zpřístupnění pozemků

Polní cesty patří mezi základní komunikační prvek zemědělsky využívané krajiny (BURIAN a kol., 2011). Polní cesty mají často polyfunkční charakter, kdy hlavní funkci zpřístupnění pozemků často doplňuje funkce protierozní, vodohospodářská, krajino tvorná či rekreační. Svým charakterem může nejen krajinu propojovat a zpřístupnit, ale zároveň se může stát i přirozenou bariérou a hranicí (VLASÁK a BARTOŠKOVÁ, 2007; SKŘIVANOVÁ a DRAHOŇOVSKÁ, 2011).

Nezbytné náležitosti, které musí splňovat návrh opatření sloužících ke zpřístupnění pozemků v plánu společných zařízení, jsou stanoveny v Technickém standardu dokumentace plánu společných zařízení TS PSZ.

Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů v platném znění říká, že Polní cesta je druh účelové komunikace, která slouží ke spojení jednotlivých nemovitostí pro potřeby vlastníků těchto nemovitostí nebo ke spojení těchto nemovitostí s ostatními pozemními komunikacemi nebo k obhospodařování zemědělských a lesních pozemků. Veřejný přístup na účelovou komunikaci lze omezit.

ČSN 73 6109 Projektování polních cest uvádí, že **polní cesta** je směrově nerozdělená komunikace, která slouží ke zpřístupnění pozemků vlastníkům a k zemědělské výrobě, dále ke zpřístupnění krajiny i z hlediska vedení turistických cest a cyklotras.

Polní cesty se podle významu v síti polních cest dělí na:

- hlavní polní cesty,
- vedlejší polní cesty,
- doplňkové polní cesty.

Při navrhování polních cest a cestní sítě se dodržují kritéria uvedená v **ČSN 73 6109 Projektování polních cest** (norma je platná od roku 2014). Norma stanovuje základní požadavky parametrů polních cest a jejich jednotlivých prvků. Polní cesty se člení podle návrhové kategorie, které norma stanoví v závislosti na významu polní cesty. Od návrhové kategorie je pak odvozena návrhová rychlost. Návrhová kategorie se označuje písemným znakem (P) a volnou šířkou polní cesty v metrech, za lomítkem je pak uvedena návrhová rychlost. Např. polní cesta v návrhové kategorii P4/30 má šířku koruny 4 m a je pro ni navržena maximální rychlost 30 km/h. Návrhová kategorie polní cesty by měla zůstat neměnná po celé délce cesty.

Předchozí norma prošla v roce 2013 revizí, jejímž hlavním důvodem bylo zjednodušení normy a zmírnění požadavků, což by mělo vést ke snížení finančních nákladů při výstavbě polních cest. Nová norma klade důraz na návrh krajinářských úprav polních cest, například vysazování dřevin podél cest. Polní cesty pak společně s vegetačním doprovodem dotváří krajinný ráz, zvyšují druhovou pestrost území a trvalým a výrazným způsobem ohraničují pozemky a katastrální hranice (VÉBR, 2013).

Sít' polních cest

Návrh sítě polních cest je povinnou součástí Plánu společných zařízení pozemkových úprav (VÉBR, 2013).

Jedním z cílů komplexních pozemkových úprav je odstranění neprůchodnosti krajiny prostřednictvím zemědělského dopravního systému. Důležitou součástí plánu společných zařízení je vytvoření cestní sítě, která bude umožňovat nejen zemědělské hospodaření, ale i dopravní spojení sousedních vesnic, navazovat na stávající síť lesních cest a také být součástí turistických tras a stezek. Navrhování cestní sítě je náročná činnost, která vyžaduje spolupráci všech zúčastněných odborníků. Vhodnou

inspirací při návrhu cestní sítě mohou být staré mapy s původními trasami cest. (NĚMEC a kol., 2011).

3.2.2. Protierozní opatření pro ochranu zemědělského půdního fondu

Na území České republiky je vodní erozí ohroženo až 50 % orné půdy, některé oblasti ČR jsou pak ohroženy větrnou erozí asi na 10 % plochy orné půdy (SKŘIVANOVÁ a DRAHOŇOVSKÁ, 2011). Dle KAŠPAROVÉ a kol. (2008) je podíl půdy ohrožené vodní erozí dokonce až 70%. Větrná eroze se pak vyskytuje v rovinatých a zemědělsky využitých územích až na 35 % území ZPF. Jako příčinu tak vysokého procenta ohrožení uvádí vysoký podíl zornění území ČR.

Eroze, ať již vodní či větrná má výrazný vliv na produkční schopnost půd, způsobuje degradaci půdního profilu a má negativní dopad na půdní vlastnosti. (NĚMEC, 2011; PODHRÁZSKÁ J. a kol., 2014).

V České republice se obdobně jako v jiných zemích užívá k určení ohroženosti zemědělských půd vodní erozí tzv. „Univerzální rovnice pro výpočet dlouhodobé ztráty půdy erozí – USLE“. Jde o součin šesti faktorů, které nejvíce erozi půdy ovlivňují (JANEČEK, 2012). Výpočet erozního ohrožení (metoda USLE) udává výslednou hodnotu dlouhodobé průměrné ztráty půdy v tunách na hektar za rok ($t \cdot ha^{-1} \cdot rok^{-1}$). Pokud skutečná ztráta půdy přesáhne ztrátu průměrnou, je nutné pro posuzované území navrhnout protierozní opatření (PEO) (KAŠPAROVÁ a kol., 2008). JANEČEK (2012) doporučuje v souvislosti s požadavkem zvýšení ochrany nejhodnotnějších hlubokých půd používat také pro ně hodnotu přípustné ztráty půdy $4 t \cdot ha^{-1} \cdot rok^{-1}$ oproti běžně doporučené hodnotě $10 t \cdot ha^{-1} \cdot rok^{-1}$. Pozemky s mělkými půdami s hloubkou do 30 cm je vhodné zatravnit či zalesnit. Ochranné zalesnění může být ve formě plošného zalesnění či v podobě lesních pásů. Dobře zapojený hustý, nejlépe smíšený les, s bohatým bylinným patrem pak poskytuje vysokou protierozní ochranu půdy (JANEČEK a kol., 2012). Také PODHRÁZSKÁ a kol., (2014) doporučuje jako nejúčinnější ochranu pozemku před erozí trvalé zatravnění prostřednictvím vegetačního krytu, případně též zalesnění.

V úrovni hospodařícího subjektu je nejvyšší možnou vymahatelnou formou protierozního opatření trvalé zatravnění pozemku (VÚMOP, 2014).

Základní dělení protierozních opatření:

- **organizační** optimální velikost, tvar a orientace pozemků, volba vhodných zemědělských plodin a správné oseední postupy, ochranné zatravnění a zalesnění, zasakovací pásy
- **agrotechnická** protierozní oseední postupy a technologie, mulčování
- **biotechnická** záchytná a svodná opatření (protierozní meze, průlehy, záchytné a svodné příkopy, terasy, zasakovací pásy), protierozní nádrže

Nejspolehlivější účinek mají **opatření biotechnického charakteru**, přestože první dvě skupiny opatření jsou relativně levnější a bývají z finančních důvodů preferovanější. Proti větrné erozi pak jsou nejvhodnější funkční technická opatření a také nejčastěji navrhované **větrolamy**, které snižují přízemní rychlost větru. Délka chráněného území větrolamem je závislá na jeho výšce. Větrolamy můžeme rozdělit na prodouvavé, neprodouvavé či poloprodouvavé. Poslední jmenované jsou nejúčinnější, protože délka chráněného území je největší. Větrolamy působí nejen jako protierozní ochrana, ale zapojují se i jako interakční prvky v rámci ÚSES a příznivě doplňují krajinný ráz (VLASÁK a BARTOŠKOVÁ, 2007; KAŠPAROVÁ a kol. 2008; SKŘIVANOVÁ a DRAHOŇOVSKÁ, 2011).

3.2.3. Vodohospodářská opatření

Vodohospodářská opatření se pro plán společných zařízení navrhují z důvodu zlepšení vodního režimu území, především k podpoře retenční schopnosti krajiny a zpomalení povrchového odtoku. Zároveň pomáhají zajistit protipovodňovou ochranu území. Přestože nejsou vodohospodářská společná zařízení navrhována prioritně jako protierozní zařízení, mají mnoho společných charakteristik a funkcí. Retenční schopnosti mají zasakovací pásy, průlehy, příkopy, dále ochranné zatravnění a zalesnění, která jsou většinou pro své protierozní účinky zařazena mezi protierozní opatření.

Mezi zařízení s vodohospodářskými a protipovodňovými účinky se řadí malé vodní nádrže, suché poldry, nebo ochranné hráze na malých vodních tocích.

Pro navrhování vodohospodářských společných zařízení do plánu společných zařízení je nutné ověřit, zda bylo v minulosti provedeno odvodnění zemědělských ploch pomocí meliorací a znát rozsah melioračních staveb a jejich funkčnost v posuzovaném území (VLASÁK a BARTOŠKOVÁ, 2007; Katalog společných zařízení, 2010; SKŘIVANOVÁ a DRAHOŇOVSKÁ, 2011).

Hranice katastrálního území navrhovaných pozemkových úprav zpravidla neodpovídá ploše, na které je potřeba řešit odtokové poměry krajiny, což se může projevit jako velký problém pro účinnost navržených zařízení. Bezpodmínečně nutné je např. zajistit neškodné odvedení vody z řešeného území až do nejbližšího vodního toku či nádrže, a to může znamenat požadavek na sousední katastrální území.

Voda je v krajině velmi významná a řešení vodohospodářských problémů by mělo být vždy součástí návrhů KPÚ. Dokonce by řešení vodohospodářských problémů mělo předcházet návrhům pozemkových úprav. Společná zařízení by pak měly z řešení vodohospodářských problémů vycházet a respektovat je (BURIAN a kol., 2011).

3.2.4. Opatření k ochraně a tvorbě životního prostředí

Opatření k ochraně a tvorbě životního prostředí mají udržet a zvýšit ekologickou stabilitu krajiny. Základním kamenem tohoto opatření jsou prvky Územního systému ekologické stability (ÚSES). Tvoří jej síť biocenter, biokoridorů a interakčních prvků. Úkolem biokoridorů je propojovat biocentra a umožnit migraci a vzájemný kontakt organismů. Interakční prvky mají zpravidla menší plochu a mohou být prostorově izolovány. (VLASÁK a BARTOŠKOVÁ, 2007; LA-MA, 2010; SKŘIVANOVÁ a DRAHOŇOVSKÁ, 2011).

Při navrhování opatření k ochraně a tvorbě životního prostředí je důležité být v souladu se zákonem č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 3 (1a) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny ve znění pozdějších předpisů, je „územní systém ekologické stability krajiny je vzájemně propojený soubor přirozených i pozměněných, avšak přírodě blízkých ekosystémů, které udržují přírodní rovnováhu. Rozlišuje se místní, regionální a nadregionální systém ekologické stability“.

§ 9 téhož zákona stanoví, že může být uložena náhradní výsadba ke kompenzaci ekologické újmy vzniklé pokácením dřevin. Uložení náhradní výsadby spočívá ve vysazení určitého množství dřevin na určené místo, a případně i následná péče po určenou dobu. Z účelu náhradní výsadby, kterým je kompenzace ekologické újmy, plyne, že není rozhodující finanční objem rozsahu náhradní výsadby, ale ekologická funkce nově vysazených dřevin. V praxi se proto doporučuje uložit provedení výsadby zpravidla v trojnásobném množství pokácených stromů, a případně i následnou péči.

Opatření k ochraně a tvorbě životního prostředí plní často vedle své hlavní funkce též funkci doplňkovou, pak se tato skutečnost uvádí v jeho popisu, např. interakční prvek ÚSES je doprovodným porostem cesty (DOLEŽAL a kol, 2012).

3.3. Možnosti dalšího využití společných zařízení

Pro krajinotvorné a krajino-ochranné koncepce má stále rostoucí význam fenomén cestovní ruch a turistika.

Finanční prostředky plynoucí z cestovního ruchu mohou mít pozitivní dopad i v oblasti péče o krajinu, neboť je možné je účelově vynakládat na udržitelný rozvoj oblastí, které cestovní ruch využívá (doprava, ochrana přírodních zdrojů, odpady). Základem je funkční lokální management území, který je založen na zájmu místní komunity o své domácí území, na podpoře šetrných forem turismu (agroturistika, pěší a cykloturistika) a na environmentální výchově návštěvníků (NÁRODNÍ STRATEGIE UDRŽITELNÉHO ROZVOJE A REGIONÁLNÍ ROZVOJ K udržitelnému rozvoji České republiky: vytváření podmínek Svazek 5, 2002).

Přístupnost a průchodnost krajiny jsou klíčové pro ochranu přírody a jejich zdrojů, a zároveň pro rozvoj rekreace, turistiky a cestovního ruchu. Šetrné formy

turistiky a cykloturistiky prostřednictvím sítě turistických tras u nás koordinuje Klub českých turistů, který je též garantem jejich značení (MOLDAN a kol., 2002).

Pěší turistika a cykloturistika

Pěší turistika a v současné době především cykloturistika je u nás velmi oblíbenou formou cestovního ruchu. Unikátní a udržované značení turistických tras je výsledkem činnosti Klubu Českých turistů, který má svoji historii již od roku 1888, kdy byl založen. Cykloturistika zaznamenala velký rozvoj v posledních 10 - 15 letech, a zároveň s její oblibou vzniklo množství cyklotras (RYGLOVÁ a kol., 2011).

Výsledky studií dokazují významnou oblibu rekreační a sportovní cyklistiky v ČR. Přínosy cykloturistiky mohou být důležité zejména ve venkovských oblastech pro rozvoj cestovního ruchu. Cykloturistika jako pohybová aktivita také ovlivňuje naše zdraví.

V extravilánu je pro cyklisty potřeba vytvořit komplexní síť bezpečných cyklotras, složenou nejen z úseků cyklostezek, ale i dalších komunikací vhodných pro cyklisty (lesní, polní cesty, atd.), které propojují obce regionu.

Realizovanou výstavbu nových či údržbu stávajících lesních a polních cest, které sice nejsou prioritně budovány pro cyklistiku, lze využít k vytvoření bezpečných cyklotras. Komunikace mohou být jak zpevněné, tak nezpevněné. V určitých lokalitách může být vybudována tzv. trasa pro terénní cyklistiku.

Realizace pozemkových úprav naplňuje Program rozvoje venkova ČR, jehož součástí je i zlepšení prostupnosti území. Síť polních cest budovaných jako společná zařízení pro zpřístupnění pozemků je vhodná i pro vedení cyklotras a k výstavbě cyklistické infrastruktury (NÁRODNÍ STRATEGIE ROZVOJE CYKLISTICKÉ DOPRAVY ČESKÉ REPUBLIKY PRO LÉTA 2013–2020, 2013).

Hipoturistika a další typy

Na venkově se stále více prosazuje hipoturistika, tj. turistika spojená s jízdou na koni. Je považována za perspektivní směr, neboť platí pravidlo, že se vzrůstající životní úroveň roste také využití koní pro rekreaci. Nelze zapomenout ani na léčebné využití koní tzv. hipoterapii (RYGLOVÁ a kol., 2011).

4. Metodika

4.1. Výběr zájmového území

Pro potřeby této bakalářské práce jsem zvolila území okresu Plzeň-jih s přesahem do okresu Plzeň-město. Sledované území patřilo celé až do roku 2006 do správního obvodu okresu Plzeň-jih, kdy byly pozměněny hranice okresu. Jedná se o katastrální území Olešná u Nezvěstic, které patří k obci Nezvěstice. Toto k.ú. v současné době náleží do okresu Plzeň-město, v době realizace společných zařízení KPÚ ale patřilo do území okresu Plzeň-jih, proto je zahrnuto do zpracovaného zájmového území této práce.

Konkrétní katastrální území, kterých se práce týká, jsou Březí u Žinkov, Hradiště u Kasejovic, Hradišťský Újezd, Olešná u Nezvěstic, Předenice, Roupov, Skašov, Skočice u Přeštic a Zhůř.

4.2. Shromáždění údajů o společných zařízeních

Statistické údaje o výměrách jednotlivých katastrálních území a o výměrách zemědělské půdy v dalším členění na ornou půdu, zahrady, ovocný sad a travní porost a o vlastnictví pozemků se SZ byly zjištěny z databáze Českého úřadu zeměměřického a katastrálního (ČÚZK, 2015). Informace o pozemkových úpravách byly převzaty z přehledu pozemkových úprav zveřejněného na internetovém portálu eAGRI (subportál Venkov), resortním portálu Ministerstva zemědělství (EAGRI, 2015). Pro zjištění průměrné sklonitosti pozemku s realizovaným zatravněním byla použita databáze Veřejného registru půdy – LPIS.

Základní podklady, tj. stavební projektové dokumentace k polním cestám a protierozní mezi, přehledy realizovaných SZ a další materiály o provedených společných zařízeních byly získány z pobočky pozemkového úřadu Plzeň. Údaje byly čerpány z technických zpráv dokladové a výkresové dokumentace. Od příslušných pracovníků pozemkového úřadu byly získány údaje o roku realizace, projektantovi a dodavateli příslušného SZ, nákladech na realizaci SZ a zdrojích financování. Pokud některé materiály o provedených SZ (především u protierozních opatření) nebyly dostatečné, byli osloveni též starostové obcí, v jednom případě též hospodařící subjekt, a byly jim položeny doplňující otázky. Zároveň byli starostové obcí požádáni o vyplnění dotazníků.

Dotazníkové šetření probíhalo v období únor – březen 2015, kdy bylo osloveno všech 9 obcí, v jejichž správě se vybraná katastrální území nacházejí. Elektronickému rozeslání dotazníku předcházely telefonáty starostům (starostce) obcí s vysvětlením a žádostí o vyplnění dotazníku. Otázky v dotazníku se týkaly hodnocení provedené KPÚ a SZ z pohledu obce, dále rozsahu, splnění účelu a kvality provedených SZ a odhadu nákladů na následnou péči.

4.3. Dokumentace v terénu

V každém katastrálním území byla společná zařízení vyhledána v terénu, kde proběhla prohlídka a fotodokumentace stavu realizovaných společných zařízení. Průzkum území probíhal v období srpen 2014 – březen 2015. Převážná většina lokalit byla navštívena a SZ nafocena jednou, do lokality Hradiště u Kasejovic bylo nutné se vrátit z důvodu probíhající sklizně kukuřice a tím velkého provozu zemědělské techniky na polní cestě HPC 3.

Data z technických dokumentací byla doplněna údaji získanými v terénu a zpracována dle zadání pro potřeby Katalogu společných zařízení. Následně byly záznamy jednotlivých SZ elektronicky ukládány do databáze katalogu společně s obrazovou dokumentací zachycující stav SZ s popisem a datem expozice.

5. Charakteristika zájmového území

5.1. Popis zájmového území

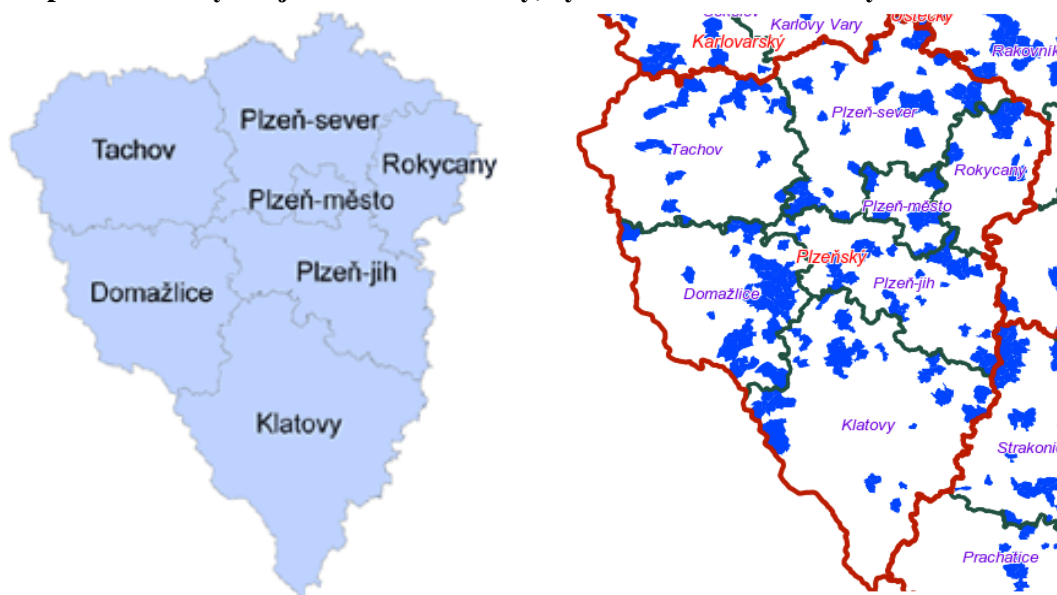
Plzeňský kraj se nachází na jihozápadě území České republiky. Svou rozlohou, která činí 7 561 km² a představuje 9,6 % území naší republiky, se řadí na 3. místo v České republice. Průmyslovým centrem je krajské město Plzeň, příhraniční území v jižní a jihozápadní části kraje je atraktivní pro cestovní ruch, zbývající části kraje, mimo spádová území okresních měst a větších sídel, jsou především zemědělsky orientované. Pro zemědělství v kraji jsou celkem příznivé podmínky. Podíl zemědělské půdy v kraji činí cca 50,4% celkové rozlohy kraje (z toho podíl orné půdy 67,7%), což je méně než celorepublikový průměr. Významný podíl na celkové rozloze kraje tvoří zalesněná plocha, která činí 39,6%. Jde především o oblasti Šumavy, Českého lesa a Brdské vrchoviny (PLZEŇSKÝ KRAJ, 2014; ČSÚ, 2014; ČESKÁ REPUBLIKA, 2015).

Okres Plzeň-jih je okresem Plzeňského kraje a rozkládá se jižně od krajského města Plzeň. Tento okres sousedí s okresy Rokycany, Plzeň-město, Tachov, Domažlice, Klatovy. Východní část okresu hraničí s okresem Příbram střeďočeského kraje. Od 1. 1. 2007 došlo ke změně hranice okresu, kdy se touto úpravou zmenšila jeho rozloha. Některé obce v severovýchodní oblasti okresu tehdy byly včleněny do okresu Plzeň-město. Nyní svojí rozlohou 990 km² zabírá 13,1% Plzeňského kraje, a je tak 5. největším na jeho území. V 90 obcích (z toho 6 měst a 1 městys) žije 62 163 obyvatel, hustota osídlení je 62,8 obyvatel na km². Území okresu se skládá z celkem 186 katastrálních území (ČSÚ, 2014; UIR, 2015).

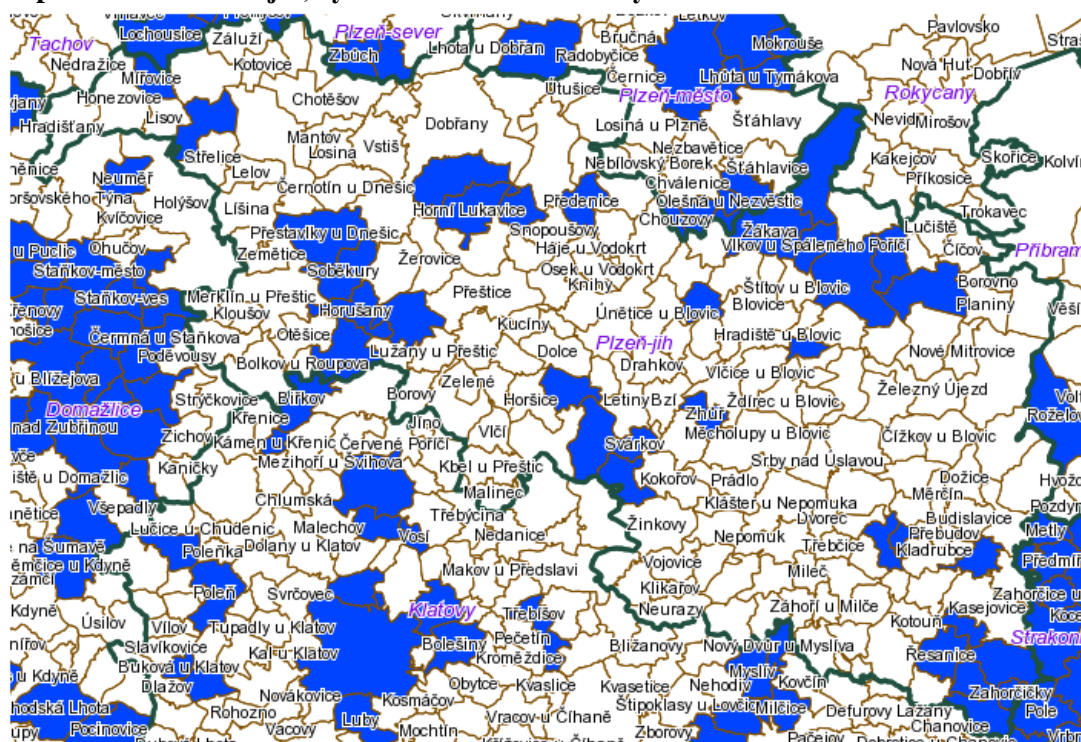
Mírně zvlněná pahorkatina, která tvoří povrch území, přechází ve východní části do Brdské vrchoviny s nejvyšším bodem "Nad Maráskem" (802 m n. m.). Důležité vodní toky v území jsou řeky Úslava, Úhlava a Radbuza, ze kterých v Plzni po soutoku s řekou Mží vzniká Berounka. V okrese je i celá řada rybníků, významné je i lesní bohatství s komplexem lesů na východě na úpatí Brd. Podnebí okresu je vnitrozemského charakteru s delšími obdobími sucha. Klimatický ráz podnebí je mírně teplý, suchý až mírně vlhký s nízkými srážkami vlivem dešťového stínu.

V zemědělství Plzeňského kraje hraje okres Plzeň-jih významnou roli. Zemědělská půda zabírá rozlohu 59 228 ha, což tvoří 60,1 % celkové rozlohy okresu, z toho připadá 71,8 % na ornou půdu. Lesní porosty tvoří 30,2 % plochy okresu (ČSÚ, 2014).

Mapa 1: Plzeňský kraj – členění na okresy, vyznačené k.ú. s ukončenými KPÚ

Mapa 2: Okres Plzeň-jih, vyznačené k.ú. s ukončenými KPÚ

Zdroj: eAGRI, 2015

Tab. č. 1 Území - struktura druhů pozemků

ČR, kraj, okres	celková výměra území (ha)	v tom									
		zemědělská					nezemědělská				
		Celkem (ha)	v tom (%)				Celkem (ha)	v tom (%)			
			orná půda	ovocné sady a zahrady	trvalé travní porosty	chmelnice a vínice		lesní pozemky	vodní plochy	zast. plochy a nádvoří	ostatní plochy
Česká republika	7 886 707	4 219 867	70,8	5,0	23,6	0,7	3 666 840	72,6	4,5	3,6	19,3
Plzeňský kraj	756 097	378 868	67,7	3,5	28,8	-	377 230	79,6	3,1	2,5	14,8
Plzeň-jih	98 998	59 228	71,8	3,8	24,4	-	39 770	75,4	3,8	3,7	17,0

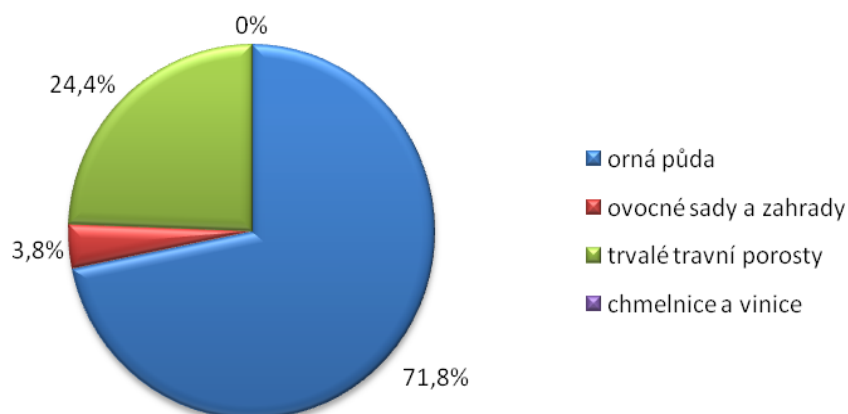
Zdroj: ČSÚ 2015

Obr. č. 1 Porovnání výměr území zemědělská/nezemědělská půda v %

Zdroj: ČSÚ 2015

Obr. č. 2 Rozdělení zemědělské půdy v okrese Plzeň-jih v %

Zdroj: ČSÚ 2015

Zemědělské pozemky území okresu Plzeň-jih dále můžeme rozčlenit na ornou půdu, ovocné sady a zahrady a trvalé travní porosty. Zastoupení chmelnic a vinic je v území okresu Plzeň-jih nulové (ČSÚ, 2015).

6. Současný stav řešeného území

6.1. Katastrální území Březí u Žinkov

Katastrální území Březí u Žinkov je částí obce Žinkovy. Nachází se asi 2,5 km na severozápad od Žinkov a 9 km západně od města Nepomuk. Obcí Březí prochází komunikace II. třídy.

Kraj: Plzeňský

Okres: Plzeň-jih

Obec: Žinkovy

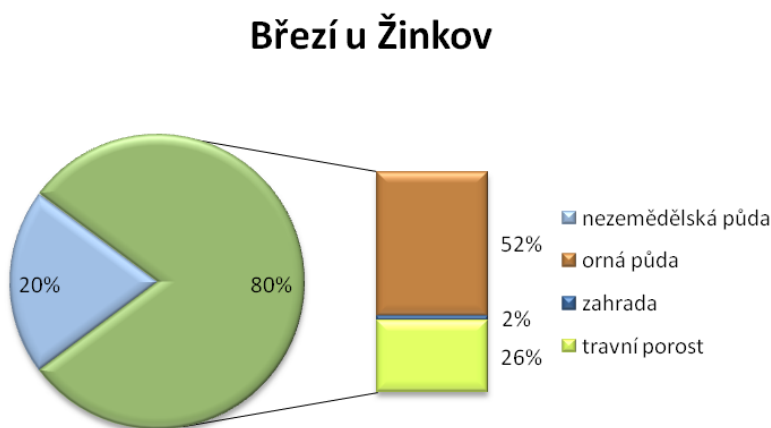
Katastrální území: **Březí u Žinkov**

Tab. č. 2 Statistické údaje výměr území k.ú. Březí u Žinkov

Druh pozemku	Výměra [ha]
Orná půda	237,3098
Zahrada	7,9491
Travní porost	118,9511
Celkem zemědělská půda	364,2100
Celkem nezemědělská půda	93,2554
Celková výměra	457,4654

Zdroj: ČÚZK, 2015

Obr. č. 3 Porovnání výměr území zemědělská/nezemědělská půda v % a další rozdělení zemědělské půdy

Zdroj: ČÚZK, 2015

Důvody zahájení PÚ:

Hlavní impulz od obce

Realizace protierozních opatření

Zpřístupnění pozemků

Žádost vlastníků nadpoloviční výměry ZP

Datum zahájení a ukončení:

20. 11. 2001- 23. 02. 2006

Datum zapsání do katastru:

22. 03. 2006

Půda na společná zařízení:

od státu: 5 ha, od obce: 20 ha

Tab. č. 3 Realizovaná společná zařízení, k.ú. Březí u Žinkov, kategorie zpřístupnění

kategorie zpřístupnění – polní cesty							
Rok realizace	Název	Typ	Kategorie polní cesty	Povrch	Délka [km]	Náklady [mil. Kč]	Zdroj
2009	HPC 5	hlavní polní cesta	P4,5/30	prolévaný štěrk	0,319	3,46	PRV
2009	VPC 2	vedlejší polní cesta	P 4/20, část P 3,5/20	prolévaný štěrk, štěrkový	1,047	8,31	PRV
2009	VPC2 spojka	vedlejší polní cesta	P 4/20	prolévaný štěrk	0,408		

Vlastníkem pozemků, na nichž jsou vybudovány polní cesty, je městys Žinkovy.

Zdroj: Krajský pozemkový úřad pro Plzeňský kraj, pobočka Plzeň, 2014-2015

Tab. č. 4 Realizovaná společná zařízení, k.ú. Březí u Žinkov, kategorie krajinné/ekostabilizující

kategorie krajinné/ekostabilizující			
Rok realizace	Název	Typ	Plocha [ha]
2009	LBK 4-5	Lokální biokoridor	2,3149

Vlastníkem pozemků, na nichž je vybudován lokální biokoridor, je městys Žinkovy.

Zdroj: Krajský pozemkový úřad pro Plzeňský kraj, pobočka Plzeň, 2014-2015

Obr. č. 4 Zakreslení společných zařízení v k.ú. Březí u Žinkov

Zdroj: Katalog společných zařízení pozemkových úprav, autor

6.2. Katastrální území Hradiště u Kasejovic

Katastrální území Hradiště u Kasejovic leží 3 km jihozápadně od Kasejovic a 12 km západně od Blatné na samé hranici mezi Plzeňským a Jihočeským krajem.

Kraj: Plzeňský

Okres: Plzeň-jih

Obec: Hradiště

Katastrální území: **Hradiště u Kasejovic**

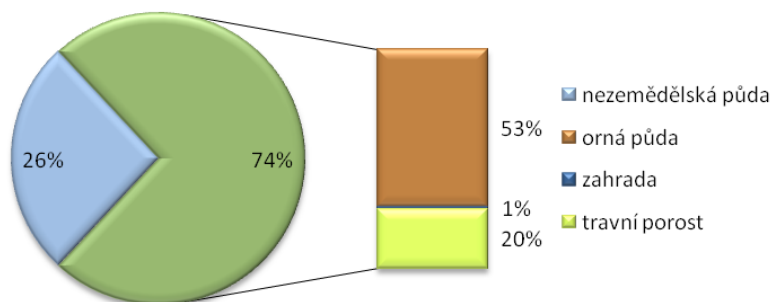
Tab. č. 5 Statistické údaje výměr území k.ú. Hradiště u Kasejovic

Druh pozemku	Výměra [ha]
Orná půda	358,0153
Zahrada	5,6524
Travní porost	135,5205
Celkem zemědělská půda	499,1882
Celkem nezemědělská půda	176,8658
Celková výměra	676,0504

Zdroj: ČÚZK, 2015

Obr. č. 5 Porovnání výměr území zemědělská/nezemědělská půda v % a další rozdělení zemědělské půdy

Hradiště u Kasejovic

Zdroj: ČÚZK, 2015

Důvody zahájení PÚ:

Hlavní impulz od obce

Realizace protierozních opatření

Zpřístupnění pozemků

Datum zahájení a ukončení:

30. 04. 2001 - 14. 03. 2008

Datum zapsání do katastru:

16. 04. 2008

Půda na společná zařízení:

od státu: 14,48 ha, od obce: 37,30 ha

**Tab. č. 6 Realizovaná společná zařízení, k.ú. Hradiště u Kasejovic,
kategorie zpřístupnění**

kategorie zpřístupnění – polní cesty							
Rok realizace	Název	Typ	Kategorie polní cesty	Povrch	Délka [km]	Náklady [mil. Kč]	Zdroj
2012	HPC 1 (část 1 + část 2)	hlavní polní cesta	5/30	prolévaný štěrk	1,804	9,46	PRV
2012	HPC 3	hlavní polní cesta	5/30	asfaltobeton, prolévaný štěrk	1,414	6,76	PRV

Vlastníkem pozemků, na nichž jsou vybudovány polní cesty, je obec Hradiště.

Zdroj: Krajský pozemkový úřad pro Plzeňský kraj, pobočka Plzeň, 2014-2015

**Tab. č. 7 Realizovaná společná zařízení, k.ú. Hradiště u Kasejovic,
kategorie protierozní**

kategorie protierozní					
Rok realizace	Název	Typ	Plocha [ha]	Náklady [mil Kč]	Zdroj financování
2008	ZZP1	zatravněný zasakovací pás	2,9248	0,195	MZe
2008	ZZP2	zatravněný zasakovací pás	1,7844		
2008	ZZP3	zatravněný zasakovací pás	0,9332		
2008	ZZP4	zatravněný zasakovací pás	5,6096		
2008	ZZP5	zatravněný zasakovací pás	1,1308		

Vlastníci pozemků s protierozním opatřením jsou obec Hradiště a soukromé osoby.

Zdroj: Krajský pozemkový úřad pro Plzeňský kraj, pobočka Plzeň, 2014-2015

**Tab. č. 8 Realizovaná společná zařízení, k.ú. Hradiště u Kasejovic,
kategorie krajinnotvorné/ekostabilizující**

kategorie krajinnotvorné/ekostabilizující			
Rok realizace	Název	Typ	Plocha [ha]
2008	BK	biokoridor	0,2833

Vlastníkem pozemku s biokoridorem je obec Hradiště.

Zdroj: Krajský pozemkový úřad pro Plzeňský kraj, pobočka Plzeň, 2014-2015

**Tab. č. 9 Realizovaná společná zařízení, k.ú. Hradiště u Kasejovic,
kategorie vodohospodářské/protipovodňové**

Kategorie vodohospodářské/protipovodňové			
Rok realizace	Název	Typ	Plocha [ha]
	UT	Úprava toku	1,2578

Vlastníkem pozemku s upraveným tokem je Česká republika.

Zdroj: Krajský pozemkový úřad pro Plzeňský kraj, pobočka Plzeň, 2014-2015

6.3. Katastrální území Hradištský Újezd

Katastrální území Hradištský Újezd leží 3 km východně od města Blovice. Nejvyšším bodem v území je vrch Oběšený s nadmořskou výškou 526 m.n.m. Lokalita s provedeným ochranným zatravněním v ploše se nachází na severním svahu tohoto kopce s průměrnou sklonitostí 7,7°.

Kraj: Plzeňský
Obec: Blovice

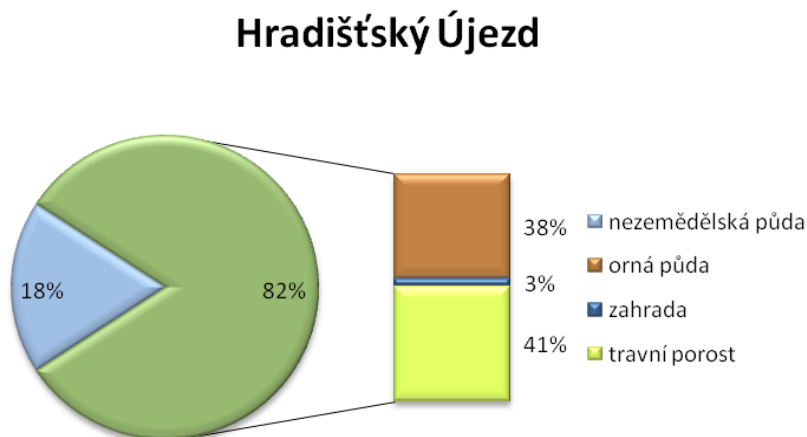
Okres: Plzeň-jih
Katastrální území: **Hradištský Újezd**

Tab. č. 10 Statistické údaje výměr území k.ú. Hradiště u Kasejovic

Druh pozemku	Výměra [ha]
Orná půda	67,6689
Zahrada	5,1008
Travní porost	74,4490
Celkem zemědělská půda	147,2187
Celkem nezemědělská půda	33,228
Celková výměra	180,4467

Zdroj: ČÚZK, 2015

obr. č. 6 Porovnání výměr území zemědělská/nezemědělská půda v % a další rozdělení zemědělské půdy

Zdroj: ČÚZK, 2015

Důvody zahájení PÚ:

Žádost vlastníků nadpoloviční výměry ZP
Hlavní impulz od obce
Realizace protierozních opatření
Realizace protipovodňových opatření

Datum zahájení a ukončení:

19. 01. 1995 - 17. 04. 2000

Datum zapsání do katastru:

17. 05. 2000

Půda na společná zařízení:

od státu: 0 ha, od obce: 10 ha

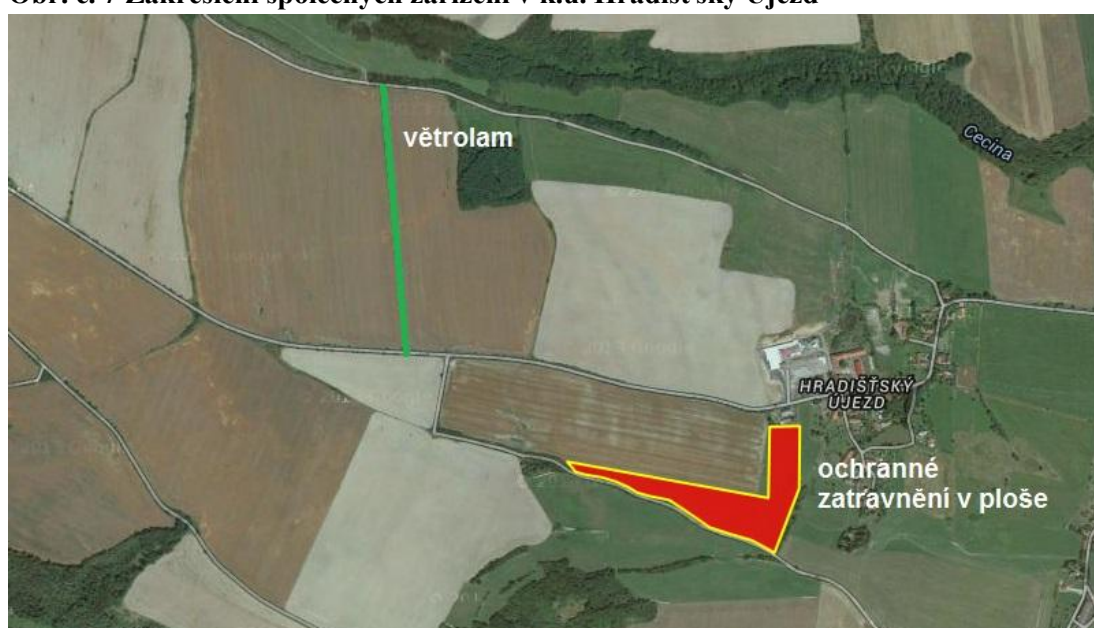
Tab. č. 11 Realizovaná společná zařízení, k.ú. Hradištský Újezd, kategorie protierozní

kategorie protierozní					
Rok realizace	Název	Typ	Plocha [ha]	Náklady [mil Kč]	Zdroj financování
2003	VL	větrolam	0,6216	1,429	SFŽP ČR
2003	PZ	ochranné zatravnění v ploše	4,3262	0,041	

Vlastníkem pozemku s větrolamem je město Blovice, pozemky s ochranným zatravněním v ploše vlastní soukromé osoby a společnost s r.o.

Zdroj: Krajský pozemkový úřad pro Plzeňský kraj, pobočka Plzeň, 2014

Obr. č. 7 Zakreslení společných zařízení v k.ú. Hradištský Újezd

Zdroj: Katalog společných zařízení pozemkových úprav, autor

6.4. Katastrální území Olešná u Nezvěstic

Katastrální území Olešná u Nezvěstic patří k obci Nezvěstice. Obec Nezvěstice v současné době patří do okresu Plzeň-město, v době realizace KPÚ ale její území patřilo do okresu Plzeň-jih. V k.ú. Olešná u Nezvěstic proběhla historicky první pozemková úprava v České republice.

Kraj: Plzeňský

Okres: Plzeň-město (do roku 2007 okres Plzeň-jih)

Obec: Nezvěstice

Katastrální území: **Olešná u Nezvěstic**

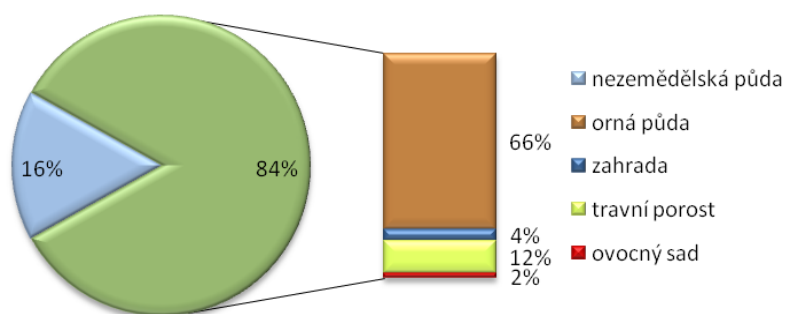
Tab. č. 12 Statistické údaje výměr území k.ú. Olešná u Nezvěstic

Druh pozemku	Výměra [ha]
Orná půda	92,7368
Zahrada	6,0606
Ovocný sad	2,3477
Travní porost	17,4902
Celkem zemědělská půda	118,6353
Celkem nezemědělská půda	22,7529
Celková výměra	141,3882

Zdroj: ČÚZK, 2015

obr. č. 8 Porovnání výměr území zemědělská/nezemědělská půda v % a další rozdělení zemědělské půdy

Olešná u Nezvěstic

Zdroj: ČÚZK, 2015

Důvody zahájení PÚ:

Žádost vlastníků nadpoloviční výměry ZP

Hlavní impulz od obce

Realizace protierozních opatření

Realizace protipovodňových opatření

Datum zahájení a ukončení:

09. 11. 1993 - 07. 01. 1997

Datum zapsání do katastru:

31. 03. 1997

Půda na společná zařízení:

od státu: 4 ha, od obce: 4 ha, od vlastníků: 1 ha

Tab. č. 13 Realizovaná společná zařízení, k.ú. Olešná u Nezvěstic, kategorie zpřístupnění

kategorie zpřístupnění – polní cesty							
Rok realizace	Název	Typ	Kategorie polní cesty	Povrch	Délka [km]	Náklady [mil. Kč]	Zdroj
1992	Olešná I	vedlejší polní cesta	P3/30	štěrkový	0,413	0,607	MZe
1994	Olešná II	hlavní polní cesta	P3/30	zaválcovaná asfaltová drť	1,075	2,108	MZe
1995	Olešná III	Hlavní polní cesta s brodem a lávkou přes Olešenský potok	P 4/30	zaválcovaná asfaltová drť prolévaný štěrk	1,522	3,143	MZe
Vlastníkem pozemků, na nichž jsou vybudovány polní cesty, je obec Nezvěstice.							

Zdroj: Krajský pozemkový úřad pro Plzeňský kraj, pobočka Plzeň, 2014, obec Nezvěstice

Tab. č. 14 Realizovaná společná zařízení, k.ú. Olešná u Nezvěstic, kategorie protierozní

kategorie protierozní				
Rok realizace	Název	Typ	Plocha [ha]	Náklady [mil Kč]
1995	ZZP I	Zatavněný zasakovací pás	1,9899	0,0225
1995	ZZP II	Zatavněný zasakovací pás	0,5736	
1995	ZZP III	Zatavněný zasakovací pás	0,6310	
1995	ZZP IV	Zatavněný zasakovací pás	0,2900	
1995	PZ	Ochranné zatavnění v ploše	2,0090	0,013
Vlastníci pozemků s protierozními úpravami jsou soukromé osoby.				

Zdroj: Krajský pozemkový úřad pro Plzeňský kraj, pobočka Plzeň, 2014, obec Nezvěstice

Tab. č. 15 Realizovaná společná zařízení, k.ú. Olešná u Nezvěstic, kategorie vodohospodářské/protipovodňové

Kategorie vodohospodářské/protipovodňové			
Rok realizace	Název	Typ	Plocha [ha]
1997	PRIS	Svodný příkop	0,0790
Vlastníkem pozemku se svodným příkopem je Česká republika.			

Zdroj: Krajský pozemkový úřad pro Plzeňský kraj, pobočka Plzeň, 2014, obec Nezvěstice

Tab. č. 16 Realizovaná společná zařízení, k.ú. Olešná u Nezvěstic, kategorie krajinotvorné/ekostabilizující

kategorie krajinotvorné/ekostabilizující				
Rok realizace	Název	Typ	Plocha [ha]	Náklady [mil Kč]
1997	IPU	Doprovodná zeleň u svodného příkopu	0,0617	1
1995	BK1	Biokoridor	0,4900	
1996	BC1	Biocentrum, les	1,0573	
1996	BC2	Biocentrum, les	0,2955	
1996	BK2	Biokoridor	0,4840	
1996	ZR	Ochranné zalesnění rozvodnic v ploše	0,1838	
<p>Vlastníkem pozemku s doprovodnou zelení je obec Nezvěstice. Vlastníkem pozemku s biokoridorem BK1 je Česká republika. Vlastníci ostatních pozemků jsou soukromé osoby.</p>				

Zdroj: Krajský pozemkový úřad pro Plzeňský kraj, pobočka Plzeň, 2014, obec Nezvěstice

6.5. Katastrální území Předenice

Katastrální území Předenice leží 7 km severovýchodně od města Přeštice. Nad obcí se tyčí vrch Hájsko s nadmořskou výškou 524 m.n.m. Společné zařízení protierozní mez bylo zrealizováno na jeho severním svahu s průměrným sklonem 6°. Voda z vrchu Hájsko odtéká do řeky Úhlavy, která protéká obcí Předenice.

Kraj: Plzeňský

Okres: Plzeň-jih

Obec: Předenice

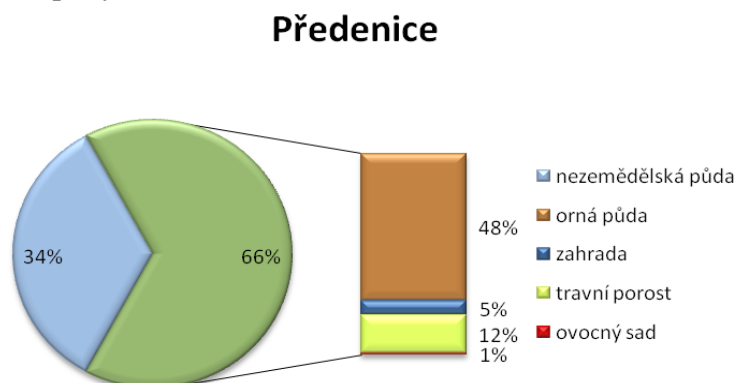
Katastrální území: **Předenice**

Tab. č. 17 Statistické údaje výměr území k.ú. Předenice

Druh pozemku	Výměra [ha]
Orná půda	211,8198
Zahrada	20,4424
Ovocný sad	2,4200
Travní porost	54,0576
Celkem zemědělská půda	288,7398
Celkem nezemědělská půda	149,6365
Celková výměra	438,3763

Zdroj: ČÚZK, 2015

Obr. č. 9 Porovnání výměr území zemědělská/nezemědělská půda v % a další rozdělení zemědělské půdy

Zdroj: ČÚZK, 2015

Důvody zahájení PÚ:

Hlavní impulz od obce
Realizace protierozních opatření
Zpřístupnění pozemků
Realizace protipovodňových opatření

Datum zahájení a ukončení:

24. 04. 2008 - 20. 12. 2012

Datum zapsání do katastru:

20. 12. 2012

Půda na společná zařízení:

od státu: 3,54 ha, od obce: 9,12 ha

Tab. č. 18 Realizovaná společná zařízení, k.ú. Předenice, kategorie protierozní

kategorie protierozní					
Rok realizace	Název	Typ	Plocha [ha]	Náklady [mil Kč]	Zdroj financování
2013	PEM	Protierozní mez	0,3115	0,34	VPS
Vlastníkem pozemku s provedenou protierozní mezí je obec Předenice.					

Zdroj: Krajský pozemkový úřad pro Plzeňský kraj, pobočka Plzeň, 2014

Obr. č. 10 Zakreslení společného zařízení v k.ú. Předenice – protierozní mez

Zdroj: Katalog společných zařízení pozemkových úprav, autor

6.6. Katastrální území Roupov

Katastrální území Roupov leží jihozápadně od města Přeštice. Na dvou svazích nad obcí o průměrné sklonitosti 3-6° byly vybudovány polní cesty a zatravněné zasakovací pásy.

Kraj: Plzeňský

Okres: Plzeň-jih

Obec: Roupov

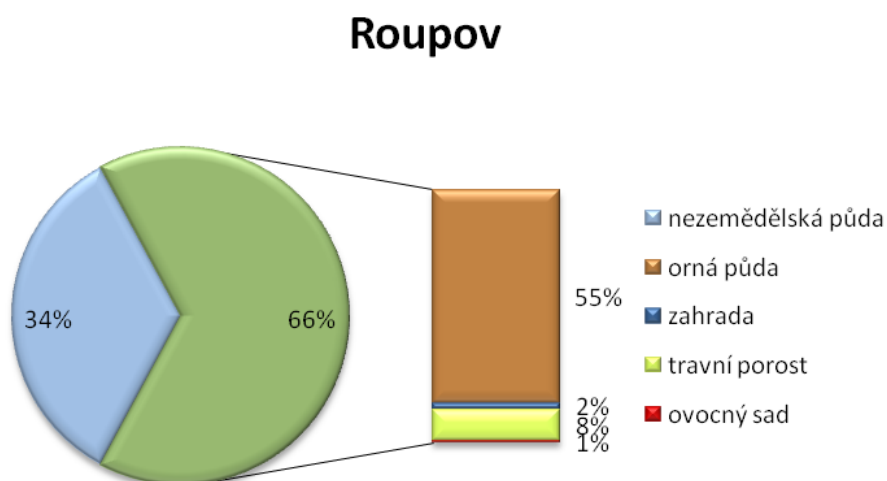
Katastrální území: **Roupov**

Tab. č. 19 Statistické údaje výměr území k.ú. Roupov

Druh pozemku	Výměra [ha]
Orná půda	391,9338
Zahrada	11,7916
Ovocný sad	3,5325
Travní porost	57,9372
Celkem zemědělská půda	465,1951
Celkem nezemědělská půda	242,3805
Celková výměra	707,5756

Zdroj: ČÚZK, 2015

Obr. č. 11 Porovnání výměr území zemědělská/nezemědělská půda v % a další rozdělení zemědělské půdy

Zdroj: ČÚZK, 2015

Důvody zahájení PÚ:	Hlavní impulz od obce Realizace protierozních opatření Zpřístupnění pozemků
Datum zahájení a ukončení:	30. 04. 2001 - 16. 03. 2007
Datum zapsání do katastru:	17. 04. 2007
Půda na společná zařízení:	od státu: 15 ha, od obce: 30 ha

Tab. č. 20 Realizovaná společná zařízení, k.ú. Roupov

kategorie zpřístupnění – polní cesty							
Rok realizace	Název	Typ	Kategorie polní cesty	Povrch	Délka [km]	Náklady [mil. Kč]	Zdroj
11/2009	HPC 6	hlavní	P7/30 P5/30	asfaltobeton, prolévaný štěrk	1,247	8,97	PRV
10/2008	VPC 1	vedlejší	P7/30 P4/30	asfaltobeton, prolévaný štěrk	0,696	6,63	MZE
Vlastníkem pozemků, na nichž jsou vybudovány polní cesty, je obec Roupov.							

Zdroj: Krajský pozemkový úřad pro Plzeňský kraj, pobočka Plzeň, 2014

6.7. Katastrální území Skašov

Katastrální území Skašov se nachází 12 km jihovýchodně od Přeštic. Obcí prochází krajská silnice I. třídy, jejíž trasa byla v roce 2013 za obcí upravena.

Kraj: Plzeňský

Okres: Plzeň-jih

Obec: Skašov

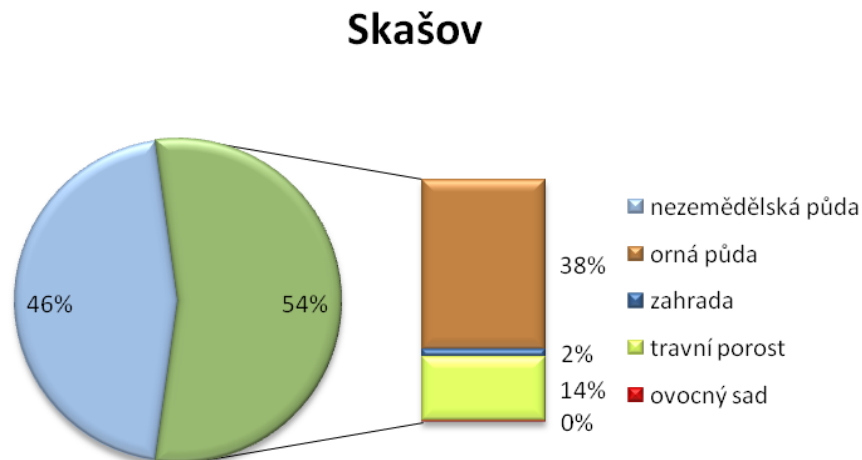
Katastrální území: **Skašov**

Tab. č. 21 Statistické údaje výměr území k.ú. Skašov

Druh pozemku	Výměra [ha]
Orná půda	274,7167
Zahrada	13,7150
Ovocný sad	1,6588
Travní porost	103,0494
Celkem zemědělská půda	393,1399
Celkem nezemědělská půda	329,1984
Celková výměra	722,3383

Zdroj: ČÚZK, 2015

Obr. č. 12 Porovnání výměr území zemědělská/nezemědělská půda v % a další rozdělení zemědělské půdy

Zdroj: ČÚZK, 2015

Důvody zahájení PÚ:	Hlavní impulz od obce Žádost vlastníků nadpoloviční výměry ZP Realizace protierozních opatření Realizace protipovodňových opatření
Datum zahájení a ukončení:	25. 04. 2001 - 08. 10. 2007
Datum zapsání do katastru:	25. 10. 2007
Půda na společná zařízení:	od státu: 8 ha, od obce: 17 ha

Tab. č. 22 Realizovaná společná zařízení, k.ú. Skašov, kategorie zpřístupnění

kategorie zpřístupnění – polní cesty							
Rok realizace	Název	Typ	Kategorie polní cesty	Povrch	Délka [km]	Náklady [mil. Kč]	Zdroj
2011	VPC 2	vedlejší polní cesta	P 3,5/20	asfaltobeton prolévaný štěrky	0,878	3,57	MZE
2009	HPC 4	hlavní polní cesta	P4/30	asfaltobeton	0,833	4,24	MZE
Vlastníkem pozemků, na nichž jsou vybudovány polní cesty, je obec Skašov.							

Zdroj: Krajský pozemkový úřad pro Plzeňský kraj, pobočka Plzeň, 2014

6.8. Katastrální území *Skočice u Přeštice*

Katastrální území *Skočice u Přeštice* se nachází 3 km jihozápadně od města *Přeštice*.
Obcí *Skočice* vede silnice II. třídy.

Kraj: Plzeňský

Okres: Plzeň-jih

Obec: *Přeštice*

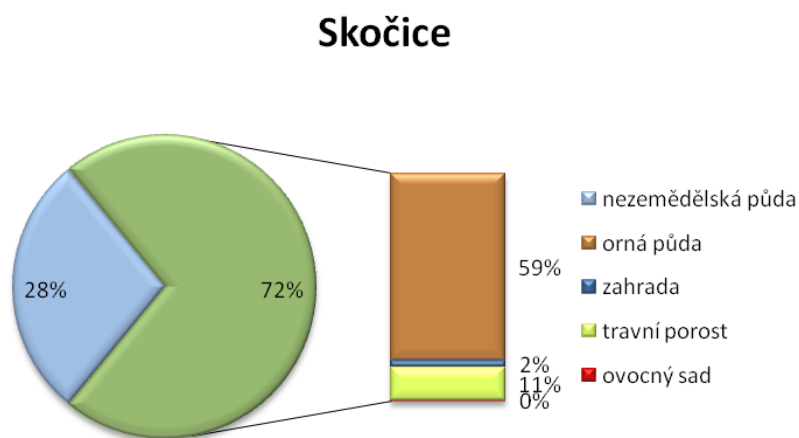
Katastrální území: **Skočice u Přeštice**

Tab. č. 23 Statistické údaje výměr území k.ú. *Skočice u Přeštice*

Druh pozemku	Výměra [ha]
Orná půda	399,4223
Zahrada	13,9026
Ovocný sad	0,7144
Travní porost	71,0660
Celkem zemědělská půda	485,1053
Celkem nezemědělská půda	189,8431
Celková výměra	674,9484

Zdroj: ČÚZK, 2015

Obr. č. 13 Porovnání výměr území zemědělská/nezemědělská půda v % a další rozdělení zemědělské půdy

Zdroj: ČÚZK, 2015

Důvody zahájení PÚ:

Realizace protierozních opatření
Zpřístupnění pozemků
Realizace protipovodňových opatření
Vlastní iniciativa PÚ
Hlavní impulz od obce

Datum zahájení a ukončení:

22. 11. 2001 - 26. 09. 2007

Datum zapsání do katastru:

18. 10. 2007

Půda na společná zařízení:

od státu: 25 ha, od obce: 15,1 ha

Tab. č. 24 Realizovaná společná zařízení, k.ú. Skočice u Přeštic, kategorie zpřístupnění

kategorie zpřístupnění – polní cesty							
Rok realizace	Název	Typ	Kategorie polní cesty	Povrch	Délka [km]	Náklady [mil. Kč]	Zdroj
2013	VPC 5	vedlejší polní cesta	P4/30	prolévaný štěrčk	1,240	7,40	PRV
2013	HPC 2	hlavní polní cesta	P5/30	prolévaný štěrčk	1,425	9,07	PRV

Vlastníkem pozemků, na nichž jsou vybudovány polní cesty, je město Přeštice.

Zdroj: Krajský pozemkový úřad pro Plzeňský kraj, pobočka Plzeň, 2014

Tab. č. 25 Realizovaná společná zařízení, k.ú. Skočice u Přeštic, kategorie protierozní

kategorie protierozní					
Rok realizace	Název	Typ	Plocha [ha]	Náklady [mil Kč]	Zdroj financování
2009	PZ	Ochranné zatravnění v ploše	17,3356	0,309	
2009	ZZP I	Zatravněný zasakovací pás a výsadba dřevin	0,3684		
2009	ZZP II	Zatravněný zasakovací pás a výsadba dřevin	0,3882		
2009	ZZP III	Zatravněný zasakovací pás	1,6492		
2009	ZZP IV	Zatravněný zasakovací pás	0,5486		
2009	ZZP V	Zatravněný zasakovací pás a výsadba dřevin	0,1368		
2009	ZZP VI	Zatravněný zasakovací pás a výsadba dřevin	0,2029	0,712	PRV
2010	ZR I	Ochranné zalesnění	6,4463		
2010	ZR II	Ochranné zalesnění	1,1163		

Vlastníci pozemků s protierozním opatřením jsou město Přeštice a soukromé osoby.

Zdroj: Krajský pozemkový úřad pro Plzeňský kraj, pobočka Plzeň, 2014

Obr. č. 14 Zakreslení společných zařízení v k.ú. Skočice u Přeštic

Zdroj: Katalog společných zařízení pozemkových úprav, autor

6.9. Katastrální území Zhůř

Katastrální území Zhůř se rozkládá 1 km jižně od obce Chocenice. Obcí prochází silnice I. třídy (Plzeň - Nepomuk). Ochranné zatravnění je situováno nad Vejsovským rybníkem na východním svahu kopce s průměrnou sklonitostí 6,5°.

Kraj: Plzeňský

Okres: Plzeň-jih

Obec: Chocenice

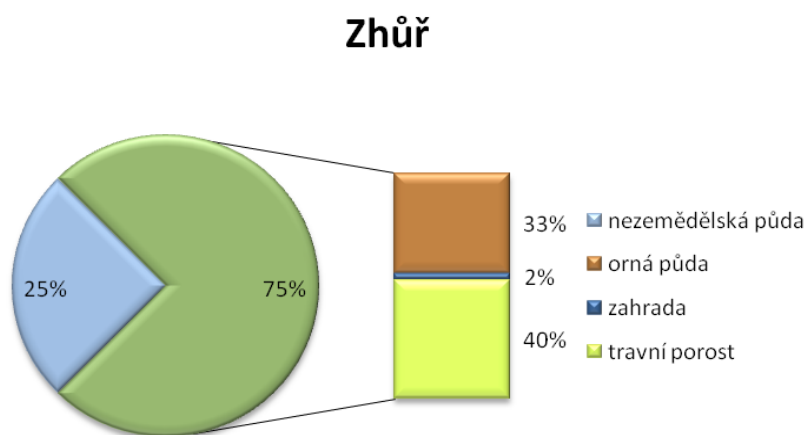
Katastrální území: **Zhůř**

Tabulka 26 Statistické údaje výměr území k.ú. Zhůř

Druh pozemku	Výměra [ha]
Orná půda	97,2882
Zahrada	5,8810
Travní porost	115,3214
Celkem zemědělská půda	218,4906
Celkem nezemědělská půda	73,6775
Celková výměra	292,1681

Zdroj: ČÚZK, 2015

Obr. č 15 Porovnání výměr území zemědělská/nezemědělská půda v % a další rozdělení zemědělské půdy

Zdroj: ČÚZK, 2015

Důvody zahájení PÚ:

Zpřístupnění pozemků

Realizace protierozních opatření

Hlavní impulz od obce

Žádost vlastníků nadpoloviční výměry ZP

Realizace protipovodňových opatření

Datum zahájení a ukončení:

30. 09. 2005 - 15. 12. 2011

Datum zapsání do katastru:

15. 12. 2011

Půda na společná zařízení:

od státu: 13 ha, od obce: 3,4 ha

Tab. č. 27 Realizovaná společná zařízení, k.ú. Zhůř

kategorie protierozní					
Rok realizace	Název	Typ	Plocha [ha]	Náklady [mil Kč]	Zdroj financování
2012	PZ	Ochranné zatravnění v ploše	35	0,42	PRV

Vlastníci pozemků jsou soukromé osoby, zemědělská společnost a obec Chocenice.

Zdroj: Krajský pozemkový úřad pro Plzeňský kraj, pobočka Plzeň, 2015

Obr. č. 16 Zakreslení společného zařízení v k.ú. Zhůř

Zdroj: Katalog společných zařízení pozemkových úprav, autor

7. Výsledky

Z území okresu Plzeň-jih byla pro účely této práce vybrána a zpracována tato katastrální území: Březí u Žinkov, Hradiště u Kasejovic, Hradišťský Újezd, Olešná u Nezvěstic, Předenice, Roupov, Skašov, Skočice u Přeštic a Zhůř (řazeno abecedně). Jmenovaná katastrální území jsou vyznačena v mapě č. 3.

Mapa č. 3 Okresy Plzeň-jih a část Plzeň-město s vyznačenými zpracovanými k.ú.

Zdroj: eAGRI, 2015; úprava autor 2015

Z tabulky č. 1 a porovnáním grafů na obr. č. 3 vyplývá, že na území okresu Plzeň-jih je vyšší zastoupení zemědělské půdy (60 %) než je krajský (50 %) či republikový průměr (54 %).

Z porovnání statistických údajů výměr sledovaných katastrálních území s celkovými průměrnými výměrami Plzeňského kraje a okresu Plzeň-jih vyplývá, že všechna posuzovaná území mají vysoký podíl zemědělské půdy v rozmezí od 54 % (Skašov) do 84 % (Olešná u Nezvěstic) celkové výměry území. Kromě podílu zemědělské půdy v k.ú. Skašov (obr. č. 12) je ve všech ostatních případech zastoupení orné půdy vyšší než je průměr v okrese Plzeň-jih a Plzeňském kraji. Nejvyšší zastoupení orné půdy je v k.ú. Olešná u Nezvěstic (obr. č. 8).

Historie provádění pozemkových úprav na území okresu Plzeň-jih se může pyšnit prvenstvím realizace KPÚ v České republice. Příprava KPÚ na katastrálním území Olešná u Nezvěstic započala v roce 1991. Realizace společných zařízení v tomto území probíhala v období let 1993 - 1997. V rámci okresů Plzeň-jih a Plzeň-město to byla dosud nejobsáhlejší realizace SZ v kategorii opatření k ochraně a tvorbě životního prostředí a zvýšení ekologické stability. V celém realizovaném katastrálním území Olešná u Nezvěstic byla vysázena zeleň v hodnotě 1 mil. Kč.

Ostatní posuzovaná společná zařízení v ostatních katastrálních územích byla vytvořena v období 2003 – 2013, sledované polní cesty v letech 2008 – 2013.

Celkem bylo hodnoceno 8 katastrálních území okresu Plzeň-jih a 1 katastrální území okresu Plzeň-město (v době realizace SZ toto území též patřilo do okresu Plzeň-jih) s provedenými KPÚ a realizovanými společnými zařízeními. V porovnání se všemi katastrálními územími okresu Plzeň-jih a Plzeň-město s ukončenými KPÚ v počtu 43, jde o 21 % katastrálních území s ukončenými KPÚ.

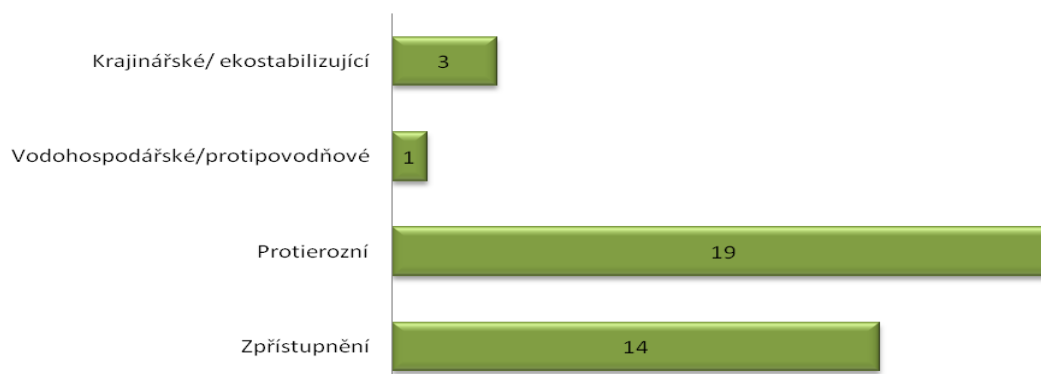
V uvedených devíti katastrálních územích bylo hodnoceno 37 realizovaných společných zařízení. Jednotlivá realizovaná společná zařízení jsou pro každé katastrální území uvedena v tabulkách, rozčleněných dle kategorií. Do katalogu byly vloženy záznamy v počtu 37 společných zařízení realizovaných v rámci komplexních pozemkových úprav.

Tab. č. 28 Počet vybraných realizovaných společných zařízení dle jednotlivých kategorií

Kategorie SZ	Zpřístupnění	Protierozní	Vodohospodářské/ protipovodňové	Krajinářské/ ekostabilizující
Počet SZ	14	19	1	3

Zdroj: Krajský pozemkový úřad pro Plzeňský kraj, pobočka Plzeň, 2014-2015, autor

Obr. č. 17 Zastoupení realizovaných společných zařízení dle jednotlivých kategorií

Zdroj: Krajský pozemkový úřad pro Plzeňský kraj, pobočka Plzeň, 2014-2015, autor

V zájmovém území se nacházejí realizovaná společná zařízení všech kategorií, jejich četnost je vyjádřena v tabulce č. 28 a obrázku č. 17.

Výše nákladů na realizaci společných zařízení a jejich finanční zdroje se nepodařilo vyhledat u všech kategorií společných zařízení, náklady na realizaci byly zjištěny pouze u polních cest a protierozních opatření. V případě realizace zatravněných zasakovacích pásů a ochranných zatravnění v ploše šlo většinou o realizaci v rámci hospodaření uživatelů pozemků s následným čerpáním dotace na trvalé zatravnění orné půdy.

Tab. č. 29 Náklady na realizaci společných zařízení dle jednotlivých kategorií

Kategorie SZ	Zpřístupnění	Protierozní
Náklady realizace celkem [mil Kč]	73,728	3,44

Zdroj: Krajský pozemkový úřad pro Plzeňský kraj, pobočka Plzeň, 2014-2015, autor

Obr. č. 18 Náklady na realizaci společných zařízení dle jednotlivých kategorií

Zdroj: Krajský pozemkový úřad pro Plzeňský kraj, pobočka Plzeň, 2014-2015, autor

Z údajů uvedených v tabulce č. 29 a jejich porovnáním v obr. č. 18 vyplývá, že největší finanční podíl na realizaci společných zařízení je zastoupen v kategorii společných zařízení zpřístupnění pozemků.

Výsledky společných zařízení – kategorie zpřístupnění

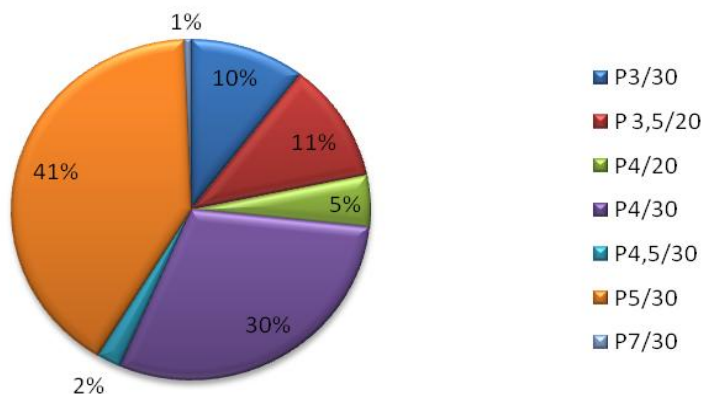
V kategorii zpřístupnění bylo hodnoceno 14 polních cest vybudovaných v rámci společných zařízení o celkové délce 14,321 km. V kategorii **hlavní polní cesta (HPC)** bylo realizováno **8 polních cest v délce 9,639 km** a v kategorii **vedlejší polní cesta (VPC)** bylo realizováno **6 polních cest v délce 4,682 km**.

Tab. č. 30 Celkové délky realizovaných polních cest podle návrhových kategorií

Kategorie polní cesty	P3/30	P 3,5/20	P4/20	P4/30	P4,5/30	P5/30	P7/30	celkem
Celková délka v km	1,488	1,6265	0,7065	4,272	0,319	5,821	0,088	14,321

Zdroj: Krajský pozemkový úřad pro Plzeňský kraj, pobočka Plzeň, 2014, autor

Obr. č. 19 Podíl realizovaných délek polních cest podle návrhových kategorií polních cest

Zdroj: Krajský pozemkový úřad pro Plzeňský kraj, pobočka Plzeň, 2014, autor

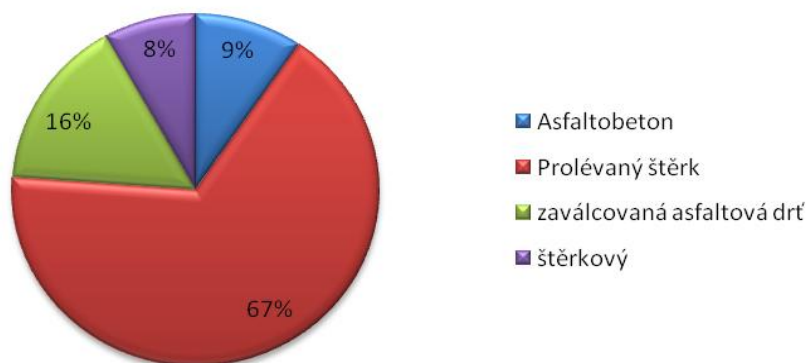
Kategorie polních cest jsou podle celkové délky nejčastěji realizované v pořadí P5/30 (41 %), P4/30 (30 %), P3,5/20 (11 %), P3/30 (10 %), P4/20 (5 %), P4,5/30 (2 %) a P7/30 (1 %).

Tab. č. 31 Celkové délky realizovaných polních cest podle povrchů

Typ povrchu	Asfaltobeton	Prolévaný štěrk	zaválcovaná asfaltová drť	štěrkový	celkem
Celková délka v km	1,366	9,5395	2,254	1,1615	14,321

Zdroj: Krajský pozemkový úřad pro Plzeňský kraj, pobočka Plzeň, 2014, autor

Obr. č. 20 Podíl realizovaných délek polních cest podle povrchů

Zdroj: Krajský pozemkový úřad pro Plzeňský kraj, pobočka Plzeň, 2014, autor

Povrchy polních cest jsou podle celkových délek nejčastěji realizované v pořadí prolévaný štěrk (67 %), zaválcovaná asfaltová drť (16 %), asfaltobeton (9 %) a štěrkový povrch (8%).

Obr. č. 21 Náklady na realizaci polních cest v letech 1992 - 2013

Rok realizace	Náklady na realizaci v tis. Kč	Realizované km	Náklady na realizaci 1 km v tis. Kč
1992	0,607	0,413	1,47
1994	2,108	1,075	1,961
1995	3,143	1,522	2,065
2008	6,63	0,696	9,53
2009	24,98	3,854	6,48
2011	3,57	0,878	4,066
2012	16,22	3,218	5,04
2013	16,47	2,665	6,18
celkem	73,728	14,321	5,15

Zdroj: Krajský pozemkový úřad pro Plzeňský kraj, pobočka Plzeň, 2014, autor

V hodnoceném časovém období bylo realizováno nejvíce kilometrů polních cest v letech 2009 a 2012. Také finanční prostředky vynaložené v těchto letech byly nejvyšší.

V rámci dotazníkového šetření bylo osloveno všech 9 obcí, v jejichž správě se vybraná katastrální území nacházejí. Návratnost formulářů byla 77,8 %, kdy v domluveném termínu bylo obcemi zasláno zpět celkem 7 vyplněných dotazníků.

8. Diskuze

Porovnáním struktury vybraných společných zařízení podle jednotlivých kategorií je patrné, že převládá počet realizací protierozních opatření. Hned poté následují zařízení ke zpřístupnění pozemků.

Při porovnání vybraných společných zařízení dle výše nákladů na realizaci jednotlivých společných zařízení, je pořadí opačné, kdy finanční podíl na realizaci společných zařízení převládá v kategorii společných zařízení sloužící ke zpřístupnění pozemků.

Společná zařízení navržená v plánu společných zařízení a následně realizovaná odpovídají realizačním projektům. Z prvků společných zařízení jsou nejčastěji budovány polní cesty, na jejich realizaci je vynaložen největší podíl finančních prostředků určený pro společná zařízení. Cestní síť neplní jen opatření ke zpřístupnění pozemků, ale mají i důležitou protierozní a protipovodňové funkci. V mnoha případech je podél polních cest vysazena doprovodná zeleň plnící též funkci ochrany a tvorby životního prostředí. Jsou tak naplněny požadavky kladené na prvky PSZ, že mají být navrhovány tak, aby splňovaly polyfunkční charakter (VLASÁK a BARTOŠKOVÁ, 2007).

Vlastníky všech polních cest vybudovaných jako SZ jsou obce, v mnoha případech též obce vlastní i zatravněné plochy a pásy s vysázenou zelení. Je splněno doporučení, že je vhodné, aby společná zařízení, která mají obecní charakter, a zároveň mají vliv na ochranu životního prostředí a tvorbu krajiny, byla vlastněna a spravována obcí. (MAZÍN, 2006).

V kategorii zpřístupnění se jednalo především o výstavbu nových cest, jen z části byly vedeny v trase původních polních cest. Využití polních cest je přiměřené, jsou využívány nejen pro svůj primární účel zpřístupnění pozemků vlastníkům, ale též místními obyvateli a turisty.

V rámci území bylo možné porovnat technický stav cest budovaných v posledních sedmi letech (od roku 2008) se stavem tří polních cest (Olešná I – III), které byly realizované jako první společná zařízení KPÚ v letech 1992 – 1995 v k.ú. Olešná u Nezvěstic. Technický stav nových polních cest byl velmi dobrý, pouze stav

cest v k.ú. Olešná nebyl zcela vyhovující. Jde zde nejen o vliv rozdílného stáří realizace, ale především o nevhodně použitý stavební materiál – zaválcovaná odfrézovaná asfaltová drť se v průběhu času ukázala jako nevhodný materiál pro budování polních cest, vzhledem k namáhání povrchu těžkou technikou a namrzání konstrukce.

Nejčastěji užívaným typem povrchu polních cest je prolévaný štěrk (67 %) asfaltobeton (9 %) a štěrkový povrch (8 %) mají podobný podíl použití (obr. č. 20). Zaválcovaná asfaltová drť (16 %), která byla použita u dvou polních cest realizovaných v k.ú. Olešná v letech 1994 - 1995, se již na nové polní cesty nenavrhuje.

Nejčastějšími návrhovými kategoriemi u vybudovaných polních cest jsou kategorie P5/30 (41 %) a P4/30 (30 %) (obr. č. 19).

V období let 1992 – 2013 bylo ve sledovaných katastrálních územích vybudováno celkem 14 polních cest o celkové délce **14,321 km** s celkovými náklady na realizaci **73,728 mil. Kč**

Navržená cestní síť splňuje očekávané nároky na zpřístupnění pozemků. Jako nedostatek lze hodnotit stav, kdy nová polní cesta na konci katastrálního území, kde proběhla KPÚ, navazuje na kamenitou nesjízdnou cestu, případně končí polem nebo hradbou křoví. V současné době je ve sledovaném území zřejmý posun k odstranění tohoto nedostatku, např. polní cesta nazvaná Olešná III, která nyní končí na hranici k.ú. bez návaznosti, bude v rámci realizace společného zařízení KPÚ polní cesty v sousedním k.ú. Želčany propojena s nově připravovanou polní cestou.

Stav doprovodné zeleně je hodnocen převážně jako dobrý. V několika lokalitách bylo zemědělskou technikou poškozeno několik dřevin, šlo ale spíše o malý rozsah. Doprovodná zeleň vyžaduje především v prvních letech od zasazení odpovídající péči, postupně se již výdaje snižují. Příkladem může být větrolam vybudovaný v roce 2003, který už nevyžaduje žádnou údržbu.

Jako vhodný postup se v obcích osvědčilo uplatnění § 9 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny ve znění pozdějších předpisů, podle kterého lze uložit náhradní výsadbu za pokácené dřeviny. Uložením náhradní výsadby lze zajistit

novou výsadbu dřevin v lokalitách dle potřeby obce, např. do protierozních pásů. Jako dobrou praxi tento postup využívá město Přeštice (k.ú. Skočice). Výsadba dřevin je navíc bez výdajů pro obec, dále následuje až pětiletá povinná péče o výsadbu.

Dalším významným přínosem pro venkovskou krajinu je skutečnost, že vybudovaná společná zařízení využívají místní obyvatelé i návštěvníci území k rekreaci a trávení volného času. Příkladem může být **katastrální území Olešná u Nezvěstic**, kde jsou zatravněné plochy využité jako trasy pro jízdu na koních, které chovají v místním statku. U polní cesty vedoucí k zalesněnému biocentru je umístěno zastřešené sezení pro turisty, které zde umístila obec Nezvěstice společně s Mikroregionem Radyně. Polní cesty jsou oblíbeným cílem jako procházkové trasy pro maminky s dětmi, či majitele psích miláčků.

Nově vybudované cesty v **k.ú. Březí u Žinkov** byly využity pro vedení naučné stezky Olšovka (NS) a jsou zde umístěna zastavení s informačními tabulemi č. 3 a č. 6. Na spojení dvou polních cest bylo u zastavení NS vybudováno odpočívadlo s altánkem. O kus cesty dál směrem k lesu je v pásu biokoridoru umístěno další zastřešené sezení pro turisty. Výstavba NS Olšovka byla financována z dotační podpory Státního zemědělského intervenčního fondu (SZIF) v rámci PRV.

Z uvedených zjištění o využívání společných zařízení vyplývá, že především polní cesty již našly v krajině další rozměr svého uplatnění. Stále je v tomto směru velký a dosud nevyužitý potenciál do budoucna. Trasy vedoucí pěknou a prostupnou krajinou a kvalitní povrch polních cest lákají turisty a hlavně cykloturisty k jejich využívání. Pak lze snad uvažovat o hledání finančních zdrojů i z této oblasti.

Z výsledků dotazníkového šetření vyplývá, že starostové obcí hodnotí komplexní pozemkovou úpravu, která byla realizovaná v jejich obci resp. zrealizovaná společná zařízení pozitivně či spíše pozitivně, navržená SZ byla v katastrálním území obce realizována z větší části až zcela a realizovaná SZ z větší části až zcela splňují svůj účel. Jejich současný stav je hodnocen jako výborný až dobrý.

Obce hodnotí dosavadní náklady nutné k následné péči jako nízké až žádné, v jednom případě byla uvedena částka 3 000,- Kč/rok jako finanční náklad na sečení

krajnic a struh u HPC. Výdaje na péči o SZ jsou nyní v úrovni údržby příkopů a sečení trávy.

Velmi kladně je hodnocen protipovodňový efekt realizované polní cesty HPC v obci Skašov, neboť po realizaci cesty je dešťová voda doprovodným příkopem cesty a následně propustkem odváděna neškodně mimo intravilán obce.

Do budoucna obce projevují obavu, zda budou mít dostatek finančních prostředků na údržbu a správu společných zařízení, které se nachází v majetku obcí. Navrhují, že by se tímto problémem již nyní měl zabývat stát a v budoucnu pro tento účel poskytovat prostředky např. ve formě dotací.

9. Závěr

Hlavním cílem mé práce bylo v terénu vyhledat a zdokumentovat zrealizovaná společná zařízení ve vybraných katastrálních území okresu Plzeň-jih. Následně nově zdokumentovaná společná zařízení doplnit do databáze Katalogu společných zařízení pozemkových úprav.

Do katalogu bylo za vybraná území vloženo 37 nově zdokumentovaných realizovaných společných zařízení, z toho 14 zařízení sloužících ke zpřístupnění pozemků, 19 zařízení k ochraně půdního fondu před erozí, 1 vodohospodářské zařízení a 3 opatření k ochraně a tvorbě životního prostředí a zvýšení ekologické stability. Vložením dalších společných zařízení do katalogu došlo k rozšíření databáze katalogu, který slouží odborné veřejnosti k seznámení se s problematikou realizace společných zařízení jako součásti pozemkových úprav.

Dalším výsledkem práce bylo zhodnocení vybraných společných zařízení z různých hledisek a posouzení realizovaných společných zařízení z pohledu kvality provedení a přínosu realizovaných společných zařízení s doplňujícím využitím názorů obcí.

Zjištěné poznatky ukazují, že dominantní postavení ve finančním podílu v realizovaných společných zařízeních zaujímají zařízení sloužící ke zpřístupnění pozemků. Oproti tomu počtem uskutečněných realizací převažují zařízení k ochraně půdního fondu před erozí.

Obce prostřednictvím dotazníkového šetření hodnotí vybudovaná společná zařízení kladně. Současný stav společných zařízení posuzují jako výborný až dobrý a též jako plnící svůj účel. Obce uvítají další realizace společných zařízení podle plánu společných zařízení. Do budoucna očekávají především u polních cest zvýšené náklady na údržbu, a proto navrhuji, aby se včas začala řešit eliminace možného problému.

10. Přehled literatury a použitých zdrojů

- BALMFORD A., GREEN R., PHALAN B., 2012: *What conservationists need to know about farming*, Proceedings of the Royal Society B-Biological Sciences 279 : 2714-2724
- BEJČEK V., BOUŠE J., DVOŘÁK V., CHARVÁTOVÁ E., LINHART J., MANDÁK B., PITTNEROVÁ B., PIXOVÁ K., SKLENIČKA P., ŠÍMOVÁ P., ŠŤASTNÝ K., ZATLOUKAL V., 2004: *Koncepce ochrany přírody a krajiny v Plzeňském kraji*. Nakladatelství Naděžda Skleničková, Praha, 90 s.
- BINEK J., SVOBODOVÁ H., HOLEČEK J., GALVASOVÁ I., CHABIČOVSKÁ K., 2009: *Synergie ve venkovském prostoru*. GaREP spol. s r.o., Brno, 96 s.
- BONFANTI P., FREGONESE A., SIGURA M., 1997: *Landscape analysis in areas affected by land consolidation*. Landscape and Urban Planning 37: 91-98
- BURIAN Z., VÁCHAL J., NĚMEC J., HLADÍK J., 2011: *Pozemkové úpravy*. Consult, Praha, 207 s.
- BURIAN Z., CUDLÍNOVÁ E., ČÍHAL L., DUMBROVSKÝ M., HÁNEK P., HLADÍK J., HRABÁNKOVÁ M., JACKO K., JANEČEK M., KAULICH K., KLÍMOVÁ M., KOPP J., KOTTOVÁ B., KOUPILOVÁ M., KULHAVÝ Z., KVÍTEK T., LAPKA M., MARADOVÁ S., MAZÍN V., MORAVCOVÁ J., MUCHOVÁ Z., NĚMEC J., NĚMEC J., NOVÁK P., ONDR P., PÁRTLOVÁ P., PODHRÁZSKÁ J., SKLENIČKA P., SKŘIVANOVÁ Z., SUPOVÁ M., ŠIMČÍK T., ŠKODOVÁ-PARMOVÁ D., TOMAN F, VÁCHAL J., VÍTEK J., VRÁNA K., 2011: *Pozemkové úpravy v České republice*. Consult Praha, 207 s.
- ČSN 73 6109. *Projektování polních cest*. Praha, Úřad pro technickou normalizaci a státní zkušebnictví, 2013, 34 s.
- DOLEŽAL P., PAVLÍK M., STRÍTECKÝ L., DUMBROVSKÝ M., MARTÉNEK L., *Metodický návod k provádění pozemkových úprav*, SPÚ, Praha, 2012, 125 s.
- DUDZINSKA M., KOCUR - BERA K., 2014: *Land consolidation as the driving force behind ecological and economic development of rural areas*. 9th International Conference Environmental Engineering (9th icee), Vilnius, LITHUANIA, MAY 22-23, 2014

- JANEČEK M. a kol, 2012: *Ochrana zemědělské půdy před erozí, metodika*. Česká zemědělská univerzita, Praha, 113 s.
- JANEČEK M., 2012: *Novelizovaná metodika „Ochrana zemědělské půdy před erozí*. Pozemkové úpravy 2/2012: 10-14
- KAŠPAROVÁ L. a kolektiv, 2008, *Rozvoj vesnice*, svazek 7, Ústav územního rozvoje, Brno, 109 s.
- BURIAN A KOL., 2011: *Pozemkové úpravy v České republice*. Consult Praha, 207 s.
- KOUKOLÍK F., 2010: *Mocenská posedlost*. Karolinum, Praha, 280 s.
- KUBAČÁK A., 1997: *Život, dílo a odkaz průkopníka pozemkových úprav FRANTIŠKA SKOPALÍKA*, Praha, Mze ČR, 32 s.
- KUPIDURA A., LUCZEWSKI M., HOME R., KUPIDURA P., 2014: *Public perceptions of rural landscapes in land consolidation procedures in Poland*. Land use policy 39: 313 - 319
- MARADA P. a kolektiv, 2011: *Zvyšování přírodní hodnoty polních honiteb*, Grada, Praha, 151 s.
- MAZÍN V., 1996: *Výsledky komplexní pozemkové úpravy v Olešné*. Ministerstvo zemědělství ČR, Praha, 50 s.
- MAZÍN V., 2006: *Vymezení pozemkových úprav jako vědní disciplíny a profesního oboru*. Pozemkové úpravy 56: 6-8
- MAZÍN V., 2011: *Míra převzatých opatření ze studie protierozních a protipovodňových opatření bradavského potoka a krajinného plánu do plánu společných opatření*. Pozemkové úpravy 77: 5-9
- MOLDAN B., HAK T., KOLÁŘOVÁ H., 2002: *K udržitelnému rozvoji České republiky: vytváření podmínek*, Svazky 2–3, Univerzita Karlova, Praha, 389 s.
- NÁRODNÍ STRATEGIE UDRŽITELNÉHO ROZVOJE A REGIONÁLNÍ ROZVOJ K UDRŽITELNÉMU ROZVOJI ČESKÉ REPUBLIKY: vytváření podmínek Svazek 5, Univerzita Karlova v Praze, 2002
- NĚMEC J., VRÁBLÍKOVÁ J., PRAŽÁKOVÁ L., 2011: *Pozemkové úpravy*. Univerzita J. E. Purkyně, Ústí nad Labem, 131 s.
- PODHRÁZSKÁ J., KARÁSEK P., KUČERA J., KONEČNÁ J., 2014: *Systém analýzy území a návrhu opatření k ochraně půdy a vody v krajině*, VÚMOP, v.v.i., Brno, 51 s.

- PRIMACK R. B., KINDLMANN P., JERSÁKOVÁ J., 2011: *Úvod do biologie ochrany přírody*. Portál, Praha, 466 s.
- PROGRAM ROZVOJE VENKOVA NA OBDOBÍ 2014-2020, (verze schválená vládou ČR dne 9. 7. 2014), Ministerstvo zemědělství, Praha, 404 s.
- RYGLOVÁ K., BURIAN M., VAJČNEROVÁ I., 2011: *Cestovní ruch - podnikatelské principy a příležitosti v praxi*, Grada, Praha, 216 s.
- SKŘIVANOVÁ Z., DRAHOŇOVSKÁ E., 2011: *Stručný postup pro projektování pozemkových úprav*. Česká zemědělská univerzita, Praha, 29 s.
- Technický standard dokumentace plánu společných zařízení v pozemkových úpravách, 2012, Ministerstvo zemědělství, Praha, 78 s.
- VIRTO I., IMAZ MJ., FERNANDEZ-UGALDE O., GARTZIA-BENGOETXEA N., ENRIQUE A., BESCANS P., 2015: *Soil Degradation and Soil Quality in Western Europe: Current Situation and Future Perspectives*. Sustainability 7, 313-365
- VLASÁK J., BARTOŠKOVÁ K., 2007: *Pozemkové úpravy*. České vysoké učení technické, Praha, 168 s.

Právní předpisy:

- Vyhláška č. 13/2014 Sb., o postupu při provádění pozemkových úprav a náležitostech návrhu pozemkových úprav
- Zákon č. 139/2002 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech a o změně zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů v platném znění
- Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny ve znění pozdějších předpisů

Internetové zdroje:

- CYKLOSTRATEGIE, 2013: *NÁRODNÍ STRATEGIE ROZVOJE CYKLISTICKÉ DOPRAVY ČESKÉ REPUBLIKY PRO LÉTA 2013–2020*, Ministerstvo dopravy ČR, online: <http://www.cyklostrategie.cz/>, cit. 2.4.2015
- ČESKÁ REPUBLIKA, 2015: *Plzeňský kraj*. Online: <http://www.ceska-republika.cz/estranky/clanky/plzensky-kraj.html>, cit. 10.2.2015

- ČSÚ, 2014: *Charakteristika okresu Plzeň-jih*. Online http://www.czso.cz/xp/redakce.nsf/i/charakteristika_okresu_plzen_jih, cit. 12.12.2014
- ČÚZK 2015: *Nahlížení do katastru nemovitostí – informace z katastrálního území*. Český úřad zeměměřický a katastrální Praha, online: <http://nahlizeniidokn.cuzk.cz/>, cit. 10.1.2015
- EAGRI, 2010: *Pozemkové úpravy pro obce*. Ministerstvo zemědělství ČR, online: <http://eagri.cz/public/web/mze/venkov/pozemkove-upravy/pozemkove-upravy/co-jsou-pozemkove-upravy/pozemkove-upravy-pro-obce.html>, cit. 12.12.2014
- EAGRI, 2015: *PROGRAM ROZVOJE VENKOVA ČESKÉ REPUBLIKY NA OBDOBÍ 2007 – 2013*. Ministerstvo zemědělství ČR, online: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2007/programove-dokumenty/>, cit. 2.4.2015
- EAGRI, 2015: *Soutěž Společné zařízení roku zná vítěze 8. ročníku*. Ministerstvo zemědělství ČR, online: http://eagri.cz/public/web/mze/tiskovy-servis/tiskove-zpravy/x2014_soutez-spolecne-zarizeni-roku-zna-viteze.html, cit. 30.3.2015
- EDOTACE, 2012: *Pozemkové úpravy*. <http://www.edotace.cz/katalog-dotaci/pozemkove-upravy-11331/doplnujici/>, cit. 30.3.2015
- EUROSKOP, 2015: *ČR a strukturální fondy*, online: <https://www.euroskop.cz/8640/sekce/cr-a-strukturalni-fondy/>, cit. 30.3.2015
- LA-MA, 2010: *KATALOG SPOLEČNÝCH ZAŘÍZENÍ POZEMKOVÝCH ÚPRAV, O společných zařízeních*, online: <http://www.la-ma.cz/ksz/o-spolecnych-zarizenich/>, cit. 30.3.2015
- LA-MA, 2015: *Historie pozemkových úprav do r. 1860*, Land management, online: <http://www.la-ma.cz/?p=1287#more-1287>, cit. 6.4.2015
- LA-MA, 2015: *Návrh plánu společných zařízení*, Land management, online: <http://www.la-ma.cz/?p=57>, cit. 6.4.2015
- OPŽP, 2015: *Nový program 2014-2020*. Online: <http://www.opzp.cz/sekce/768/novy-program-2014-2020/>, cit. 23.3.2015
- PLZEŇSKÝ KRAJ, 2014: *Základní informace o kraji*. Online: <http://www.plzensky-kraj.cz/cs/kategorie/plzensky-kraj>, cit. 10.12.2014
- SPÚ, 2014: *Pozemkové úpravy a tvorba krajiny*, <http://www.pfcr.cz/pozemkove-upravy/pozemkove-upravy-a-tvorba-krajiny>, cit. 4.4.2015
- SPÚ, 2015: *O soutěži*. <http://soutezsr.spucr.cz/>, cit. 30.3.2015

- ÚZEMNĚ IDENTIFIKAČNÍ REGISTR ČR, 2014: *Okres Plzeň-jih: podrobné informace*. online <http://www.uir.cz/okres/3406/plzen-jih>, cit. 10.12.2014
- VÉBR L., 2013: *Revize ČSN 73 6109 Projektování polních cest*. Konference projektování pozemních komunikací (prezentace)
- VÚMOP, 2014: *Příručka ochrany proti vodní erozi*. Ministerstvo zemědělství, 56 s., online <http://www.ochrana-pudy.cz/hrozby-pro-pudu/jste-vlastniky-zemedelske-pudy-prave-ved-o-ni-mozna-prichazite/2014/12/11/>

11. Přílohy

11.1. Příloha č. 1 - Přehled realizovaných společných zařízení - zpřístupnění

Tab. č. 32 kategorie zpřístupnění – polní cesty

katastrální území	Rok realizace	název	typ	Kategorie polní cesty	povrch	délka [km]	náklady [mil Kč]
Skočice	2013	VPC 5	vedlejší	P4/30	prolévaný štěrk	1,240	7,40
Skočice	2013	HPC 2	hlavní	P5/30	prolévaný štěrk	1,425	9,07
Hradiště u Kasejovic	2012	HPC 1	hlavní	5/30	prolévaný štěrk	1,804	9,46
Hradiště u Kasejovic	2012	HPC 3	hlavní	P5/30	asfaltobeton, prolévaný štěrk	1,414	6,76
Skašov	2011	VPC 2	vedlejší	P3,5/20	Asfaltobeton prolévaný štěrk	0,878	3,57
Skašov	2009	HPC 4	hlavní	P 4/30	asfaltobeton	0,833	4,24
Březí u Žinkov	2009	HPC 5	hlavní	P4,5/30	prolévaný štěrk	0,319	3,46
Březí u Žinkov	06/2009	VPC 2	vedlejší	P 4/20, část P 3,5/20	prolévaný štěrk štěrkový	1,047	8,31
Březí u Žinkov	06/2009	spojka	vedlejší	P 4/20	prolévaný štěrk	0,408	
Roupov	11/2009	HPC 6	hlavní	P7/30 P5/30	Asfaltobeton prolévaný štěrk	1,247	8,97
Roupov	10/2008	VPC 1	vedlejší	P7/30 P4/30	asfaltobeton prolévaný štěrk	0,696	6,63
Olešná u Nezvěstic	12/1992	Olešná I	VPC	P3/30	štěrkový	0,413	0,607
Olešná u Nezvěstic	06/1994	Olešná II	HPC	P3/30	zaválcovaná asfaltová drť	1,075	2,108
Olešná u Nezvěstic	07/1995	Olešná III	HPC	P 4/30	zaválcovaná asfaltová drť prolévaný štěrk	1,522	3,143
Celkový počet 14						14,321	73,728

Zdroj: Krajský pozemkový úřad pro Plzeňský kraj, pobočka Plzeň, 2014

11.2. Příloha č. 2 - Záznam společného zařízení v k. ú. Roupov

Název: Polní cesta HPC 6 „Na Jindříšku“
Kraj: Plzeňský
Okres: Plzeň - jih
Obec: Roupov
Katastrální území: Roupov
Pozemková úprava: výstavba polní cesty HPC 6
Kategorie SZ: zpřístupnění
Typ SZ: hlavní polní cesta
Povrch: prolévaný štěrk
Projektant: D PROJEKT Plzeň
Dodavatel: EUROVIA Silba, a.s.
Financování: EU MZe, OP Zemědělství, Program rozvoje venkova
Datum realizace: 2009-11-01

Popis: Polní cesta jednopruhová v kategorii hlavní polní cesta P 5,0/30 o délce 1,247 km se šířkou koruny cesty 5,0 m a krajnicemi 0,5 m na každé straně. Pro míjení protijedoucích vozidel jsou vybudovány výhybny. Povrch vozovky je penetrační makadam hrubý (prolévaný štěrk).

Polní cesta začíná 250 m severozápadně od obce. V začátku úprav, v místě napojení na silnici II. třídy, je v délce 69 m cesta v kategorii 7/30 z asfaltobetonu. Dopravní značení na výjezdu SDZ P4 (Dej přednost v jízdě). Na konci úprav je cesta propojena na stávající cestu na hranici lesa. Před sjezdem na silnici je trubní propustek DN 600 s přílehlými úseky příkopu.

Odvodnění pláně je řešeno drenáží pod úrovní pláně, která je vyústěna do příkopu v prostoru propustku a odvodnění ploch povrchově do doprovodných rigolů. Před napojením na komunikaci II. třídy je příčně přes polní cestu dlážděný rigol.

Polní cesta je po levé straně doprovázena alejí stromů s rozponem 6 m. Výsadba 170 ovocných stromů, vysokokmenů. Původní krajové odrůdy. Jabloně, hrušně, třešně, višně. Na polní cestu po obou stranách navazují zatravněné zasakovací pásy.

Hodnota díla včetně doprovodné zeleně je 8,97 mil Kč.

Vedlejší kategorie: Krajnotvorné/ekostabilizující

Doprovodné zařízení: dopravní značení
drenáž
liniová zeleň
propustek
rigol
sjezd na pozemek
výhybna
zatravněný pás

Obr. č. 22 Povrch cesty tvoří penetrační makadam hrubý, po levé straně liniová zeleň z ovocných stromů tvoří krajínotvorný prvek, datum expozice: 2015-04-06

Zdroj: Šrámková L., 2015

Obr. č. 23 Výhybna a přechod povrchů, vlevo rigol, datum expozice: 2015-04-06

Zdroj: Šrámková L., 2015

11.3. Příloha č. 3 - Záznam společného zařízení v k. ú. Olešná u Nezvěstic

Název: Polní cesta Nezvěstice – Olešná III

Kraj: Plzeňský

Okres: Plzeň - jih

Obec: Nezvěstice

Katastrální území: Olešná u Nezvěstic

Pozemková úprava: výstavba polní cesty

Kategorie SZ: zpřístupnění

Typ SZ: hlavní polní cesta

Povrch: prolévaný štěrk

Projektant: Ing. Daniela Škubalová

Dodavatel: nezadán

Financování: MZE

Datum realizace: 1995-07-31

Popis: Cesta částečně obnovuje původní cestu v prostoru nazvaném „Na Stříbrnici“. Cesta kříží Olešenský potok před napojením na místní silnici v obci Olešná.

Polní cesta jednopruhová v kategorii hlavní polní cesta P 4/30 o délce 1,522 km se šířkou koruny cesty 4,0 m a krajnicemi 0,5 m na každé straně. Zpevnění je provedeno včetně krajnic. Pro míjení protijedoucích vozidel jsou vybudovány výhybny o délce 20 m. V místě křížení polní cesty s Olešenským potokem je vybudován dlážděný brod a lávka pro pěší. Jsou vybudované zatrubněné sjezdy na přilehlé pozemky.

Polní cesta začíná na hranici katastru Želčany (začátek úpravy) a konec úpravy je v napojení na silnici III. třídy v obci Olešná. Povrch vozovky je v km 0,0 – km 1,179 zaválcovaná odfrézovaná asfaltová drť, dále od km 1,179 do konce úpravy je živičný makadam (prolévaný štěrk).

Odvodnění je provedeno částečně zpevněným pravostranným příkopem od začátku cesty do km 0,720, zde je srážková voda převedena trubním propustkem z betonových trub JS 600 na levou stranu a otevřeným příkopem svedena do Olešenského potoka. V poslední části je příkop zpevněn kamennou dlažbou. Polní cesta přechází v km 1,433 Olešenský potok. V místě přechodu jsou brod i svahy potoka zpevněny dlažbou z lomového kamene. Zpevnění je ukončeno betonovými prahy. Nad brodem je umístěna lávka pro pěší, která byla dobudována později. Cesta je zároveň důležitým krajnotvorným prvkem, Podél obou stran polní cesty v blízkosti potoka je původní

vzrostlá doprovodná zeleň, která plní funkci interakčního prvku, krajinnou a protierozní. Dále podél cesty pokračuje výsadba nové zeleně.

Hodnota díla je 3,14 mil Kč.

Vedlejší kategorie: protierozní
krajinnou/ekostabilizující

Doprovodné zařízení: brod
dopravní značení
doprovodná zeleň
propustek
příkop
sjezd na pozemek
výhybna

Obr. č. 24 Vzrostlá zeleň tvoří krajinnou prvek, datum expozice: 2015-03-07

Zdroj: Šrámková L., 2015

Obr. č. 25 Brod a lávka přes Olešenský potok, datum expozice: 2015-03-07

Zdroj: Šrámková L., 2015

11.4. Příloha č. 4 - Záznam společného zařízení v k.ú. Předenice

Název: Protierozní mez PEM 1 v k.ú. Předenice
Kraj: Plzeňský
Okres: Plzeň - jih
Obec: Předenice
Katastrální území: Předenice
Pozemková úprava: protierozní mez osázená dřevinami
Kategorie SZ: protierozní
Typ SZ: protierozní mez
Projektant: Ing. Václav Mach - INGVAMA, Bližanovy 85, 340 34 Plánice
Dodavatel: Martin Ženíšek
Financování: VPS - všeobecná pokladní správa (státní rozpočet)
Datum realizace: 2013-07-01

Popis: Protierozní mez je zrealizována na bloku orné půdy v lokalitě **Na Zlemankách**. Svah je skloněn severním směrem k obci Předenice, sklon svahu činí 8,3%.

Účelem protierozní meze PEM 1 je: **přerušení povrchového odtoku, zachycení půdních částic unášených povrchovým odtokem, ovlivnění směru obdělávaných pozemků**. Vlastní těleso meze působí jako **trvalá překážka vodní eroze**. Zeleň vysazená na tělese meze působí v krajině jako **interakční prvek** a má význam pro **kostru ekologické stability**. Účel užívání stavby: ochrana ZPF před vodní erozí, ekologická stabilita území, zvýšení diverzifikace biotopů zejména vytvořením remízku protierozní meze, nové plochy pro drobné živočichy, pro retenci vody v krajině, estetické dotvoření části území.

Délka protierozní meze je 311,50 m. Ve staničení 0,14655 km prochází mezi původní strouha, ve které je zachován původní terén. Na okrajích meze jsou zachovány 12 m široké pruhy bez výškových úprav pro přejezd zemědělské techniky na jednotlivé zemědělské bloky. Protierozní mez o šířce 10 m se skládá ze zatravněného zasakovacího pásu nad mezí a vlastního tělesa meze.

Šířka meze v koruně je 1 m, svahy 1:1,5. Výška meze je 50 – 100 cm. Na tělese hrázky je provedena výsadba stromů v 1 řadě, na vzdušném svahu výsadba keřových porostů. Výsadby jsou z původních druhů dřevin, vyskytující se v dané oblasti - mahalebka obecná, třešeň ptačí a slivoň myrobalán trnka obecná a růže šípková. Rozestup mezi 32 kusy stromů je 10 metrů. Střídání keř – strom – keř - strom po 5 metrech. Hodnota díla je 0,34 mil Kč.

Vedlejší kategorie: krajínotvorné/ekostabilizující
Doprovodné zařízení: doprovodná zeleň
interakční prvek
liniová zeleň
zatravněný pás

Obr. č. 26 Přerušení svahu, datum expozice: 2014-09-20

Zdroj: Šrámková L., 2015

Obr. č. 27 Výsadba dřevin, datum expozice: 2014-09-20

Zdroj: Šrámková L., 2015